

VASÁRNAP SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM—NO. 24. SZÁM

CLEVELAND, O., 1923. JUNIUS 15.

VASARNAP MAGAZINE SECTION

A "SZABADSAG" sajtóipari melléklete. Editor: OOL. ANDREW USERNA, szerkesztő.

A SIKER TITKA

MIBEN gyökeredzik a siker? Mi annak a titka, hogy jelentős eredményt érjen el az ember?

A "Psychology" című amerikai folyóiratban Roy Griffith, a hírneves lélekbuvár a következő 14 pontban körvonalozza azokat a feltételeket, melyek véleménye szerint alkalmasak arra, hogy munkánknak sikeres eredményt biztosítsanak:

- 1. Minden alkalom a siker lehetőségét jelenti annak az embernek a számára, aki kedvvel dolgozik.
2. Kemény munka a sikernek fontos követelménye. Szerencse, csak véletlenség.
3. Legyen rendszer az időben úgy, hogy felhasználhasd minden percét és használj fel munka-erődet úgy, hogy a lehető legnagyobb teljesítményt végezzed ugyanabban az időben.
4. Állhatatosnak kell lenned, türelmesnek az eredmény iránt és bírnod kell azzal a képességgel, hogy vállalkozásodhoz addig ragaszkodj, amíg igyekezetedet siker koronázza.
5. Határozott célra összpontosítsd az akarodat.
6. Több figyelmet kell fordítanod arra a munkára, mely éppen a jelen percben elfoglal, mint arra, mely távoli tervet képezi, de állandóan gondoldod kell arra is.
7. Erős tudásanyagad legyen és minden lehetséges forrásból tanulj meg azokat a dolgokat, melyek elősegíthetnek benne, hogy célodat sikeresen kiküzd.
8. Csak olyan ember számára terem siker, aki fejelemhez szokott.
9. A siker egyenes arányban áll az embernek a sikerbe vetett hitével.
10. Legyen bátorságod szembe szállni a csalódásokkal és keresztültörni az akadályokon.
11. Feltétlenül becsületesek kell lenned gondolatban, szóban és cselekvésben.
12. Jó ítélőképességgel kell rendelkezned úgy a pénztakarítás, mint a kiadás alkalmával, nehogy a munka, mely a pénzt meghozza számodra, hiábavalónak bizonyuljon.
13. Senkisémet érhet el sikereket anélkül, hogy embertársait ne szolgálná legjobb képessége és teljes munkabírása szerint.
14. A siker legszebb gesztusa: a szerénység.

LEGYÜNK VIDÁMAK

EMBEREK: tanuljunk meg nevetni. Egy jó egészséges nevetés minden orvosnál többet ér.

Emlerek: tanuljunk meg, hogyan kell egy jó, humoros történetet elmesélni. Egy jó történet, egy jó anekdota hasonlít a napsugárhoz, amely a betegszobába téved.

Emlerek: a szomorúságunkat, a bajainkat, tartsuk meg az önmagunk részére. Tanuljunk meg, hogy a mi bajunk, a mi szomorúságunk másokat nem érdekel. Tanuljunk meg, hogy a világ talán legfontosabb feladatához, hogy a mi kellemetlenségünket hallgassa, azokról tudomást vegyen.

Emlerek: tanuljunk meg, hogy ne panaszkodjunk, ne lássunk mindent sötét szemüvegen keresztül. Aki nem tudja az életet, embertársait, a

EGYENES UT A CÉL FELÉ!

LANGOLÓ hitének szárnyán repült a cél felé.

Biztonsággal a szívében előretört, mindig tovább-tovább, oda, hol azúros ígéréttel várta a siker, oda, hol a beteljesülés boldogsága mosolygott reá.

Röptében nem tekintett vissza soha. Kudarcos multnak foltjai nem árnyékolták be az ösvényt, melyen derülten újongott előtte a tiszta jövő. Reményével dagadó keble az akadályoknak nekifeszült és zavartalan fölénnyel söpörte el a korlátokat.

Makaesul kitarított szándéka mellett, elválaszthatlanul csüngött a célon, hiába jöttek ellene, — kívülről, belülről, — támadó kísértések, hogy eltérítsék őt az útból: mindent legyőző lendülettel ment előre, tovább, tovább.

Sötétség vette körül. Kicsinyhitűek éjszakai serege rajzott a homályban, megfogták, hinarba fonták a lépteit. Akkor ő felajzotta megizmosodott inait, hogy áttör-

je a láncot, mert a csüggedésnek nem akart rabja lenni. Nem veszíthetett, mert nyerni akart.

És tudott a létért küzdeni. Hiszen ott volt fegyvertárában: a tudás, — előrekeszült a harcra. Megszerezte ismereteit és felhasználta őket a viadalban, gyakorolta magát a küzdelemben, amit diadalra akart vinni.

Tisztában volt a terveivel, nem érte semmire váratlanul. De képes volt arra, hogy megragadja az előforduló alkalmakat és energikusan a maga hasznára fordítsa őket. A lehetőségek őt mindig készenlétben érték.

Nem várt a lehetőségekre, hogy azok maguktól jöjjenek. Ha sokáig késtek, maga alkotott magának lehetőségeket. Reményével dagadó keble az akadályoknak nekifeszült és zavartalan fölénnyel sepepte el a korlátokat.

Lángoló hitének szárnyán repült a cél felé.

Keresztény gondolatok

Ira: PATER ORATORIAI LASELO.

MILY szép a világ és milyen boldog lehet benne az ember... Ha mégis mennyi rosszat találunk fel Isten szép világában, mennyi felkiáltást, mennyi akadályt azok eléréséhez; mennyi a boldogtalanság, mennyi a kapálódzás, vergődés ember, mennyi a sok szánalmas lény, akik rutinjuk Isten szép világát!

Pedig az Isten végtelenül tökéletes lény és ami szelleméből kifakadt, az csak szép és jó lehet.

És minden az Istentől jött és származott...

Mégis rosszak vagyunk, betegok, tehetetlenek... és amink van, fáradsággal szeretjük; minden szép és jónak érezzük rosszatövisét. Telhetetlenek vagyunk, ha megismerjük csak egy kisit is a jót; gyámoltalanok, ha "aldöz a sora." Ha a szerencse kedve és boldogtalanságunk a jótétele, hamar megvanunk; megkivánjuk a gyönyört sokszor örül vágyunk, de percek alatt megismerjük belülről; igaz a szenvedély, vágyat vad rohammal a mennél nagyobb az iram, annál nagyobb a kibőrlés. Mily iróniák a szerencsék! Mily nagy bánat, szenvedés, meg tudjuk találni saját magunkat! Nagy akaratunkban idegenek, hűfajások, blazáltak, cinikusok tudunk lenni. Szánalmas figurák Isten szép világában.

Pedig a gondviselő hatalmas Isten belekötötte erejét a teremtett világba! Megindult a nagy gépezet, rohan az idő, az évek, a századok kezdek egymást; tavasz, nyár, ősz, tél pontos egymásutánban jönnek; hulló levelek arany-szállongásban ismét fakadó rügyek néma télvilágban pihennek meg a tavasz melegekben új életre kelve ébrednek; rettentő napok és csillagok suhanának a végtelenségben pernyi követésükkel, a tudomány világában bámulatos tücsökök rendszerbe könyörített sorozatai tárnak fel és szíjra tesszük fel gyenge ember lényünk csodálatosságát.

Megdermed a gondolatod! Minden, minden bizonyított, hogy az Istentől csak nagyszerű, szép és jó származhat.

A jónak pedig nincs szünetje a rossza, hogy ékekedjék. Nincs hát igazán a nagy Goethe-nak, amikor szünetesen rosszról beszél aforizmát; hogy jobban érezzük a jót, azért jött létre a rossz.

A keresztény világszemlet valójában, hogy a teremtés Isten a legjobban akkor pazarolta színe erejét, amikor az embert szabadsággal és halhatatlansággal áldotta meg.

A szabadság akarata hozta létre a bűnt, amelyből minden rossz származott. Istennek igazságos teremtése, hogy ha még szabadon elleten is fordulhat: és ez a bűn lényege; az olyan szabadság, hogy önmagára ellen is fordulhat és ez az ostobaság szülője, a bölcsesség hiánya.

Ha szabadság akarata Isten bölcsősége szerint igazítjuk, megnyílik a világ előttünk; elhosszított teremtésünket szüntelenül helyreigazítva megalkuszunk a rák nehezező bajokkal egy jobb jövő reményében, amelyet Isten maga ígért. A Goethe-féle gondolat csak megnyugtatóan hathat, de enakis ha Isten utjain járunk.

Aki nem akar Isten utjain járni, rossz, beteg és tehetetlen rossz lesz; le- szakad, mint a rothadt szőlő a fájáról. Letörjön az élet...

Aki Isten utjain jár, vagyis akarata Isten akaratainak yeti alá, az megtalálja az irt az élet sötétjében; az megéri, hogy sok földi, anyagi életünket csak a lélek élte tudja bevezetni; az ha jótét virul rá, megéri, hogy ennél van még ennél, "nem nem látta, fél nem hallotta" jótét az örökéletességben; az majd jobban értekel a lélek gyönyörét a test, az által gyönyörözésével, amelyet a lélekkel töltött, lelki közönyötől és hitvesi életbe szorit bold, amely által Isten gondolata érzeti is megérintésül; az majd szenvedélyeinek vad tüst szellemi értékek elérésére mitja; az majd a szenvedésben és bánsorban is meg- tisztul, mint a hogy a gyönyör is fájatnak szármaszta.

Sépen kell hát járni; lélek kell ide!

Csak az az életművés, aki a lelket éri legnagyobb kincsének, amelyre maga az Isten tüzte fel a halhatatlanság koronáját.

dolgokat, az egész világot másként, mint pesszimisista módjára látni, az inkább ne is beszéljessen senkivel. Tartsa meg a sötét nézeteit saját magának.

Emlerek: tanuljunk meg, hogy fájdalmainkat, kellemetlenségünket eltakarjuk mások elől, tanuljunk meg a fájdalom eltakarni vidám mosolyunk aláarcá alá. Higgyük el, senki se kíváncsi arra, fáj-e a fejünk, fáj-e a hátunk, reumánk van-e, vagy esetleg a szívünk fáj-e?

Emlerek: tanuljunk meg nem sírni. A könnyek nagyon szépen hatnak egy regényben, de nagyon rossz a hatásuk a valódi életben.

Emlerek: higgyük el, olyan hamar eltávoznak ebből az árnyékvilágból. Mincek szaporítsuk a bajt! Csak jó emlékek, vidám emlékek maradjanak utánunk. Vidám emlékek, a legnagyobb jók, amiket ezen a világon magunk után hagyhatunk. A jószág, a szépség, a kedvesség, amit magunk után hagyunk, esetleg a megváltásunk lehet.

Emlerek: legyünk vidámak!

AZ ORVOS ÉS A LELKIISMERET

AZ orvosi tudomány egyre növekvő specializálódását támadta gyonyos és fölényes modorban a minap dr. A. C. Morgan, a philadelphiai egyetem gyógyszer-tanára a detroit-i orvos és sebészövetség most megtartott ötvenedik évi gyűlésén. Dr. Harper szerint a specializálódás "nyomd meg a gombot" doktorokkal árasztja el az országot, amelynek ilyenfajta orvosokra egyáltalán nincsen szüksége.

"Tulságosan könnyű" — mondotta Dr. Harper — "a mai orvosoknak elküldeni ezt a beteget Röntgen vizsgálatra, a másodikát vérszámilásra, a harmadikat Wassermann vizsgálatra és így tovább. Ez olyan, mintha valakinek csupán egy gombot kellene megnyomnia."

"Az az orvos, aki ilyen módon oldja meg az előtte felmerülő kérdéseket, nem igen válik hivatásának díszére. — Ezek a különböző vizsgálatok arra kel- lenek, hogy szolgájanak, hogy kiegészítsék és részben megerősítsék az orvos saját diagnózisát. Az orvosnak fel kellene jegyeznie saját vizsgálatának eredményeit a azokat össze kellene hasonlítani a Röntgen átvilágítás leletével s a két lelet eltérése esetén rá kel- lene szoritania a röntgenológust, hogy igazolja be vizsgálatának eredményeiből levont következtetéseit.

Azok az orvosok, akik teljességgel ezekre a laboratoriumi vizsgálatokra bízák magukat, lusták, hanyagok, igen gyakran tudatlanok s hiányos képessé- geik előbb-utóbb nyilvánvalóvá fognak válni betegek előtt.

"Az orvosi hivatásnak olyan mi- velőkre van szüksége, mint amilyenek a régi falusi doktorok voltak, akik addig tanulmányozták betegeiket, amíg megismerték őket és betegségeiket, a hogy a jó technikus az automobil baját ismeri.

Dr. Morgan aggasztónak találja még a kórházi orvosok között uralkodó "álmokort" is.

"47 éven át dolgoztam kórházi orvosokkal" — mondotta a philadelphiai tanár — "s ugyasólván

kivétel nélkül olyanokkal találkoztam, akik álmok- orbán szenvednek. Ez a kör ugyilatszük bizonyos általános "gyengeségnek" tudható be, amely a reg- geli órákban jelentkezik s déli 1-2 óráig tart. A "beteg" a reggeli órákban rendszerint rendkívül gyenge s nincs elég ereje, hogy az ágyat délelőtt 10 óra előtt elhagyhassa. A telefoncsengések s a jelszószünetek berregései sem tudják leküzdeni ezt a gyengeségi állapotot.

Az orvos megválasztása különösen fontos Ame- rika bevándorlókainak sorában. Sehoh a világon nincs annyi kuraszó, lelkiismeretlen orvos, mint Amerikában. És ezek a mindenre elszánt diplo- más esirkefogók, akik a leghangosabban ajánlják szolgálataikat az "emberiségeknek," a jámbor be- vándorlók sorából szedik áldozataikat. Az ameri- kai hatóságok és az orvosi egyesületek állandó har- cokat folytatnak ezek ellen az orvos-hiának ellen, de sajnos a legtöbbje olyan ravasz, hogy a tör- vény keretein belül követi el lelkiismeretlen mes- terkedéseit.

HABSBU

EUROPÁNAK... Sasfőlkja van... Otto, a halott Károly... rály és császár fia az... Sasfők, a Habsburg... nak s a magyarorszá... és az ausztriai roya... táknak utolsó remé... sége. I. Rudolf volt... Habsburg ház hatalm... Rudolf, aki több, min... gyarország segítségé... hérhegyi csatában. S... aki igényt tart arra... állított fel még a ke...

Igy nyerne a ne... tőséget a történelem... latában. Igy jelzi... európai emberiség... szakát. Mert a Habs... egy család jelenté... területretek felett, ... erőt, amely ott feszül... a Fekete erdtől a V...

Egy nagy angol... hogy ha Ausztria-M... ki kellene találni. S... mondani, hogy a H... volna találni, ha me... föld és néprajzi helyze... kiemelkedését, fejlőd... Ha nem a Habsburg... egy más-család kezd... mert csak egy család... vek bizonyos varázs... kedettsége tarthatta... akik a földrajzi szűks... egységénél fogva öss... rabságuk ellenére... tartoznak ma is.

Nem lehet kéte... történelemnek meg... a maga határozott... nyei, amelyek ha nem... tudatosak, minden... körülményekhez való... kevésbé célszerű aka... dást írják elő. Akk... az élő egyéni szervez... az élő nemzeti és álla... vezetek is a történe... rülményekhez és sz... sekhez alkalmazkodit... vetséges volna azt mo... hogy a Habsburg ház... mint ötszáz éves ura... tán a vér, az önkény... vaszság, a fortély, a... böző népek és párt... osztása folytán tart... zében a hatalmat. A... nem, amely vége... ben szerves nemzeti... mi "lények" élete... meg semmiféle... semmiféle ravasz... télyt hosszabb ideig... előbb-utóbb felülk... ezeken s ugy küsz... magából őket, mint... lenálló szervezet... mérgeket.

Nem lehet kéte... Habsburg ház uralm... részt történelmi sz... ségek s másrészt e... tagjainak bizonyos... és kiemelkedő ket... szabták meg. Ezzel... akarjuk mondani. Habsburg ház minde... egy-egy zeni volt... a Habsburgok tette... kodáshoz nem is... az, hogy minden... tétlenül helyes leg... más tehetség kell... vonzóerő, a pártok... lülemelkedettsé... megáldott tanácsad... ni, történelmi és p... tulajdonságok csak... csak hagyományok... Habsburg ház min... vebben rendelkez... Multja a leg... Rajna mentén mar... tak a X-ik század... évvel később fején... koronáját. Volt... dalmában sohasem... spanyol uralmának... is Spanyolországh... Multja a legem... vője — a tizeneg... zében nyugszik. K... országi uralmával... alacsonyabb pont... spanyolországi szá... Ott, a spanyol...

HABSBURG OTTÓ AZ UJ SASFIÓK

EURÓPANAK ujra Sasfiókja van. II. Otto, a halott Károly király és császár fia az új Sasfiók, a Habsburgháznak s a magyarországi és az ausztriai royalistáknak utolsó reménye. I. Rudolf volt a

A legtragikusabb sorsu királyfiak egyike. — A ki új változatban csinálta végig Bonaparte Napoleon szerencsétlen fiának utját. — Dobpergés és kúrtriadók után a csend — az udvari élet pompája után a magányosság, nyugalom,

san sebastiani kastély magas falai mögött uralkodik Ottó, olyan hatalommal és biztonsággal, mintha még mindig Bécsben volna, mintha nem volna mögötte egy vesztett világháború, egy kettős monarchia fel-

gyünk vele!"
"Ne bántuk. Felelte egy másik katona, ő nem felelős őseiért."

A soffőr ujra elindította a kocsi. A sora megőrizte Ottót, hogy száműzött király lehessen San Sebastianban. De Gödöllőtől San Sebastianig hosszú és veszedelmes volt az út. Ottot visszavitték Bécsbe, ahol a császár és a császárné még mindig szilárdan kitartottak. Azután jött az összeomlás és a távozás a feldarabolt és elvesztett birodalomban. Ottó egy kedves kastélyban találta magát, amely egy nagy svájci tó partján emelkedett. Ez nagyszerű volt. Elvesztette a dobpergést s a kúrtharsogást s az őrség nem állt vigyázatba, ha kísérték a kapun, de itt volt a természet, a napfény, a virágok, a játék s a boldog gondatlanság.

Igy telt az idő, míg egy napon egyszerre eltűnt az apja s amikor néhány nappal később visszatért, sokkal szomorúbb volt és öregebb. Ottó nem tudta, hogy közben az apja kísérletet tett arra, hogy visszaszerezze trónját s hogy a kísérlet nem sikerült. Egy évvel később újból eltűnt az apja. Károly ekkor Magyarországra repült, Zítával együtt. Ez a kísérlet sem sikerült.

Ekkor következett a száműzetés Madeirába. Addig Ottó nagyon keveset tudott a valóságos nélkülözésekről. Svájcban anyja megvált ékszereinek nagy részétől s más utakon is folyt be pénz. De Madeirába érkezve Károly és Zita szinte egyetlen fillér nélkül állottak. Ugy tudták, hogy a szövetségesek fognak róluk gondoskodni. De az évjáradék a régi ellenségtől nemigen akart megérkezni s az új kormányok otthon csak nagyon lassan mozogtak. A szükség megjelent és bekopogtatott a madeirai kastély kapuján.

Több arisztokrata követte Károlyt Madeirába. De amikor a dolgok nagyon rosszra fordultak, ennek a számkivetett udvarnak udvaroncái és udvarhölgyei lassankint egymásután eltűnédeztek.

Ottó és szülei a Villa Quinta de Monteban laktak. Csinos hely volt ez s a környék szelid szépsége kellett, hogy tessék a fiatal fiúnak. De Ottóra itt nem igen vártak örömek. Pénz már egyáltalán nem állt rendelkezésére, úgy kellett, hogy egyen, hogy darabonként kellett az utolsó ékszereitől megválniok. Maga a királyi öltözékek is eltűntek. Végül apjának már nem volt pénze, hogy megfizesse a házbért. Tuláságosan büszke volt ahoz, hogy elfogadja a háziur jótékonyságát. A következő napokat csak a jövő történetírása fogja tisztázni, egyes feljegyzések szerint, a volt uralkodó családja és korszak ki-séréte egy olcsóbb helyre, fel a hegyek közé vonultak vissza. Azután jött a betegség. Egy napon az udvarmester belépett Ottó szobájába és ezt mondta:

— Jóreggelt Felső!

A király meghalt — a Sasfiók a Király!

De alaposan megváltoztak az idők a "reichstadi herceg" kora óta. Napoleon "sasfiókja" a császárok és királyok fénykorában élte szomorú kis életét, abban a korszakban, amikor nemcsak romantikus háttér volt a "trónkövetelő"-nek, hanem jelentős mértékben reális is. Ma már az operettek birodalmába tartoznak a trónkövetelők, akik hova-tovább belátják, hogy a demokrácia folyton erősödő áramlatában az elmerülés fenyegeti őket. Ottot, Magyarország királyának ismerik el a "legitimisták," de hogy a szőke fürtű, bánatosan kék szemű gyermek elfoglalja e valaha "őseinek" trónusát, — nagy kérdés.

És erre a kérdésre senki sem adhat feleletet.

Alattvalói Zita, az anyja, hat öccse és huga, akik engedelmesen hajlítják meg fejüket, ha elhalad mellettük. Ennyi elég ahoz, hogy ma királynak érezze magát.

Egy öreg udvarmester van mellette, akinek "őfelsége" ma is annyit jelent San Sebastianban, mintha a schönbrunni kastély parkjában járna. Ha még ehez hozzáveszünk néhány udvarhölgyet, akik ragaszkodnak királynőjükhöz, akkor felsoroltuk ugyszólván minden egyes tagját az udvartársnak. Ilyen annak a királyi fiúnak száműzetési helye és környezete, aki egy kőse kőszőn született. Mint a másik Sasfiók, kétségkívül ő is lesétál a magas vaskapuzhoz és vágyódva Kelet felé tekint. S ahogy a másik fiu, a fiatal Napoleon Franciaországot sóhajtottá, úgy sóhajta ő vissza Ausztriát és Magyarországot.

A fiatal Ottó zavaros, felfordult világ kellő közepébe született. Soha sem lehetett volna nagy ősei kettős trónjának örököse, ha Ferenc Ferdinánd főherceget, a trónörökösét, meg nem gyilkolják. De a gyilkosság után a világ két fele harcba kerültek egymással és az események lavinaszerűen követték egymást.

Ottó akkor még nem értette meg a zavarokat. Ébredő elméje és emlékezete talán arra az egy estére emlékszik vissza, amikor az udvarmester felkeltette a budai királyi várban és egy automobil-

Habsburg ház hatalmának megalapítója, Habsburg Rudolf, aki több, mint félezred évvel ezelőtt Magyarország segítségével verte le a csehek a fehérbegyi csatában. S II. Otto az utolsó Habsburg, aki igényt tart arra a trónra, amit hasonló nevű őse állított fel még a középkor hajnalán.

Igy nyerne a nevek különös, sejtelmes jelentőséget a történelem, a sors kiszámíthatatlan távlatában. Igy jelzi I. Rudolf és II. Otto és az európai emberiség történelmének egy egész korszakát. Mert a Habsburg ház nem csak pusztán egy családot jelentett, amely uralkodik bizonyos területekre felett, hanem valóságos történelmi erőt, amely ott feszült ki a Duna medencében — a Fekete erdtől a Vaskapuig.

Egy nagy angol politikus mondotta egyszer, hogy ha Ausztria-Magyarország nem volna, úgy ki kellene találni. S bizonyos szempontból el lehet mondani, hogy a Habsburg házat is ki kellett volna találni, ha nem lett volna. Közép-Európa föld és néprajzi helyzete követelte a Habsburg ház kiemelkedését, fejlődését és félezred éves uralmát. Ha nem a Habsburg ház került volna uralomra, úgy más család kezébe jutott volna a hatalom, mert csak egy család, csak a személyiségek, a nevek bizonyos varázsa, a népeken való felülemelkedtsége tarthatta össze azokat a nemzeteket, akik a földrajzi szükségnél fogva, a Duna medence egységénél fogva összetartoztak s minden feldaraboltáguk ellenére összetartoztak ma is.

Nem lehet kételkedni, a történelemnek meg vannak a maga határozott törvényei, amelyek ha nem is céltudatosak, mindenesetre a körülményekhez való többé-kevésbé célszerű alkalmazkodást írják elő. Akár csak az élő egyéni szervezet, úgy az élő nemzeti és állami szervezetek is a történelmi körülményekhez és szükségességekhez alkalmazkodnak. Neveltséges volna azt mondani, hogy a Habsburg ház több, mint ötszáz éves uralma tisztán a vér, az önkény, a ravaszság, a fortély, a különböző népek és pártok megosztása folytán tartotta kezében a hatalmat. A történelem, amely végeredményben szerves nemzeti és állami "lények" élete nem tűr meg semmiféle önkényt, semmiféle ravaszsgot, fortélyt hosszabb ideig, hanem előbb-utóbb felülkerekedik ezeken s úgy küszöböli ki magából őket, mint az ellenálló szervezet a halálos mérgeket.

Nem lehet kételkedni, a Habsburg ház uralmát egyrészt történelmi szükségességek s másrészt e család tagjainak bizonyos uralkodó és kiemelkedő képességei szabták meg. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy a Habsburg ház minden tagja egy-egy zseni volt s azt sem, hogy minden, amit a Habsburgok tettek helyénvaló volt. De az uralkodáshoz nem is zsenialitás szükséges s nem is az, hogy minden, amit az uralkodó eszélepszik, feltétlenül helyes legyen. Az uralkodáshoz valami más tehetség kell, valami megmagyarázhatatlan vonzóerő, a pártokon és körülményeken való felülemelkedettség s inkább a történelmi érzéssel megáldott tanácsadók kiválasztása, semmint egyéni, történelmi és politikai zsenialitás. De ezek a tulajdonságok csak egy nagy multból eredhetnek, csak hagyományokból táplálkozhatnak s ezekkel a Habsburg ház minden más európai családnál bővebben rendelkezett.

Multja a legendák homályában vesz el. A Rajna mentén már jelentékeny szerepet játszottak a X-ik században s Habsburgi Rudolf kétszáz évvel később fején hordta a német-római császárok koronáját. Volt idő, amikor a Habsburgok birodalmában sohasem ment le a nap, a Habsburgok spanyol uralmának idején, amikor még Amerika is Spanyolországhoz tartozott.

Multja a legendák homályában vesz el és jövője — a tizenegy éves II. Otto kis, gyenge kezében nyugszik. Fejlődésének tetőfokát spanyolországi uralmával érte el s visszafejlődésének legalaosnyabb pontját Károlynak és családjának spanyolországi száműzetésében.

Ott, a spanyolországi száműzetésében a

ba vitte.

"Ő felségének nem szabad sirnia," mondták neki, s ő ösztönszerűleg visszafojtotta lélekzetét, miatt a kocsi kigördült a várkapun s belesimult a sötétségbe. Ez volt az első alkalom, hogy dobpergés és kúrjelzés nélkül hagyta el a palotát.

A következő reggelen Ottó a gödöllői vadász-kastélyban ébredt fel. Minden csendes volt és rendben. Katonák fegyvelmezt léptekkel mérték fel az udvart, a hogy szokták és mindenki sietve teljesítette parancsait. A dolgok így rendben mentek volna egy darabig, csak bizonyára királyi apját és anyját nélkülözte. Azután este lett és újfajta katonák jelentek meg a kastély kapujában. Ezek nem voltak olyan fegyvelmeztettek, mint akiket felváltottak és nagy zajt csaptak. Bent a kastélyban izgalom feszült és nagy volt a mozgolódás. Valaki karonfogta Ottót és ismét egy autóbába vitte. A kocsi elindult, de rákiáltottak és megállították. Ottó lélekzete most újra elakadt.

"Ez Habsburg Otto, mondta a lármás katonák egyike, a forradalom egyik előfutárja. Mit te-

m akart
nyerni

szent ott
előreke-
eteit és
akorolta-
ra akart

em érte
olt arra,
talmakat
fordítsa
enlétben

ogy azok
ek, maga
Remény-
nak neki-
verte el a

ült a cél

S A
RET

re növekvő
da gunyos
nap dr. A
ai egyetem
troiti orvos
gtartott öt-
r. Harper
yomd meg
asztja el az
ita orvosok-
ége.

mondotta
rosoknak el-
gen vissza-
amillására s
vizsgálatra
ntha valaki
llene meg

módon old-
kérdéseket
diszére. —
ok arra kel-
hogy kiegé-
tsék az or-
vosoknak fel-
vizsgálatának
kellene ha-
gítás leleté-
tén rá kel-
ogust, hogy
edményeiből

teljességgel
vizsgálatokra
nyagok, igen
yos képe-
lővé fognak

olyan mi-
amilyenek
ak, akik ad-
ceiket, amig
segeiket, a
omobil baját

nak találja
ött uralkodó

am kórházi
a a phila-
ugyszólván
akik álom-
zik bizonyos
amely a reg-
riag tart. A
rendkívül
nyat délelőtt
engések s a
eküzdeni ezt

fontos Ame-
a világon
orvos, mint
szánt diplo-
an ajánlják
jámber be-
Az ameri-
állandó har-
niának ellen,
hogy a tör-
eretlen mes-

DEBRECENI KOLLÉGIUM KISBOTOS DIÁKJA

A "Vasárnap" számára írta: Mórincz Pál

VIDÁM dalok zendültek a Hajduságon. A ná-
nási hajduk verme színültig tele volt élet-
nemével. Az esztendei termés betakarítása után
napsugaras hosszú ősz következett. Gulya, nyáj
haját eresztett a kövér pázsiton és a tanítók is
felhasználták a kedves ősi évszak enyhét, a gye-
pzei várostanyához "játásra" vezették a gyer-
neksereget. Lobogó zászlócskák alatt, virágbok-
sításán, énekszóval, könyvek helyett elemózsia-
rakott tarisznyákkal lépkedett kifelé a hajduk
serdülő nemzedéke. Odakint a páston verték a
patárt. Kergették a németet. Fogták a betyárt,
labdával kifutóztak... Ebédidőre, ekhós szeké-
ren némely érdekelt szülék is kértek a nagy-
ládó-lányokkal, ezek a nemzeti családok most a
tanító urak vendégei voltak. A szabadtűzön óriási
vasbográcsokban rotyogott a veres borjú, meg
birkapaprikás, peesenyéről, kalácsról, süteményről,
őreg borból — a tanító uraktól esapraütött öblös
bordóbor mellé — a nemzetségek gondoskodtak.
Előkerültek, s Laji cigányék sem felejtették
otthon a zengő szerszámot és az izletes ebéd után
az akácfaik pergedező lombja alatt tánera kereke-
lett a fiatalság.

Kenthe Benjámint, a négylovas büszke hajdu
nemzeti ur nemcsak főköts feleségét, hanem
nemzetiszinpántlikával főnött hajdu Erzsuka lányát
s kihozta; mert hiszen a Jánoska fiu éppen most
jessel Timár rektor elé került... Ni! Hej, de
niesoda vig kedve támadt a diáknak (Nánáson a
hajduk diáknak nevezték a debreceni kollégiumból
amitónak kihozott tógás, nagybajuszu teológust).
Timár rektor még a híres táncos, esuhegyesnek
nevezett Kardhordó Balázs városi irnoknál is han-
rosabban kurjongatta:

— Huzdd rá!... Hogy volt Laji! —
Laji cigányt nem kellett biztatni, ráhuzta...
Csakugy rezegett belé a feje. Vigyorgott a
füstös, Timár diákkal pedig akár tuzokot fo-
gathattak volna, olyan boldog volt, hogy Er-
zsikével táncolhatott. A lánykát is mámorba
ringatta a tánc, önfelédten hajlította fe-
jesejkéjét táncos párja vállához. Boldogan
hujjantgatta a diák: — Huzdd rá! Hogy
volt, Laji!

— Éppen elég is volt, tiszteltes
urócsém! — Bikmándi nagytiszteltes
ur intésére a cigányok merész futam-
mal végeztek, Bikmándi nagytisztel-
tes ur a tánczókat öregekhez és a
táncóló hevílt fiatalokhoz fordulva
folytatta: — Szerelmeseim, a nap már
alkonyodóban... Ideje tehát, hogy
befejezzük a mi játszásunkat... Ide-
je, hogy szüleikhez vezessük a mi kedves kis gyer-
mekeinket.

— Nagytiszteltes kedves urambátyám, csak
még egy fordulót... Egyetlen fordulót! — a ki-
pirult lányok kérélték így a fehérszakállas, mo-
solygó öreg papot.

— Keresztapácskám! — Kenthe Erzsike is
elébe sündörödött az öreg pappnak, aki mosolygó-
san dohogni, morogni kezdett:

— Hejnye, te kis zsaroló!... No, jól van!...
Engedek még egy utolsó táncot, de ez mára csak-
ugyan az utolsó tánc lesz.

Laji cigányék elhúzták az utolsó talpaláva-
lót, s ekkor az idősebbek kocsira ültek, a fiatal-
ság pedig gyalog kísérte a rendkebe sorakozott
kis iskolásokat... A menet végén a kocsislegé-
nyek a megfeszülő gyeplővel csak nehezen tud-
ták visszatartani a tüzes lovakat, az öreg szülék
is egész megfijuhodtak a gyermekcsereg tilinkós
hangu danáitól:

Gyermek vagyok, gyermek lettem újra,
Lovagolok fűzfa sipot fűzva,
Lovagolok szilaj nádparipán,
Vályuhoz mék, lovam inni kíván.
Megittam, gyi lovam, gyi betyár...
"Cserebogár, sárga cserebogár."

A játszásból hazafelé menet, az iskolásgyere-

kek élén Timár rektor vezette a sihedereket. A
fiatalember és a vendég-lányok is ott elől a
rektorral lépegettek... Az utcamentén a kisajtó-
ba, a házvégehez, a kortlátok mellé kíváncsian ki-
sereglettek az örvendező hajduapák, hajduanyák.
Emennél a kisajtónál, amannál is le-lemaradt a nó-
tásseregéből egy-egy odaváló gyermek... Amde —
egyszerre csak — sikongás támadt az utca végé-
ről, elfulladt a gyermekek vidám dala. Rémitő
sikoltozás, ordítózás harsant az utca elejéről... Az
udvarokról vasvillával, tölgyfabottal kiugrott egy-
egy komor hajdu. Az asszonyok szájról-szájra
jajongtak:

— Jaj, elszabadult egy bika!... Jaj, mind-
nyáját megöli!... Jaj, agyongázolja a szerenesét-
leneket! — Ugyanis a Berenesi János nemzeti ur
háza előtt mészároslegényekkel találkoztak a zász-
lócskákát lobogtató, vidáman dalolgotó gyerme-
kek... A mészároslegények láncán és kötélén von-
szolták a vágóhidra a mustrabikát, s amikor a bi-
ka meglátta az ujjongó gyermekcsereget, teljesen
megvadult a lobogó színes zászlóktól... Harago-
sat bődített. Láncostól, kötelestől földrerántotta
a pacalosokat. Szarvát földnek szegte...

— Jaj, Istenem! — a gyermekek sikoltozva
gázolták egymást, Kenthe Erzsike társnővel a
kerítéshez szorult, a kísérő fiatalember tehetet-

lenül ugrádoztak, ordítottak, csupán egy férfi
nem ugrádozott, nem kurjongatott... Elébe lé-
pett a bikának, pillanatig visszatartott a bika,
majd annál hangosabban bődült és szörnű szarvá-
val a föld porához csapott...

— Jaj, mindjárt megöli! — sikoltoztak az
asszonynepek. Erzsikének elfehéredett az arca...
Kis kezét dobogó szívére nyomta, szeme a halálos
rémülettől lecsukódott, — jaj! S azután! Azután,
amikor remegő szemét felnyitotta... A bika porba-
dőlten hevart, nyakába hurkot vetettek a pacalo-
sok, lábát is összekötötték és egész magánkivül

ujjongott a tömeg... Az örömtől össze-vissza kia-
báltak:

— A rektor ur vágta földhöz... Szarvánál
nyomta tédre a bikát...

— Ugy-i mondtam! — Szatyur diák, a kollé-
giumból örökre kimaradt öreg tanító volt a leg-
hangosabbik, — mindig mondtam, hogy kicsoda
páratlan erős emberek a debreceni kollégiumi
nagybotosok... Hisz' tudják, hogy kicsoda s mi-
csoda a kollégiumi nagybotos! Mázsányi nehéz
fejű, vasalt, gombos; óriási dorongjokkal az ilyen
fiekők szoktak a fővezére lenni a vasfejű botos,
baltás, vasvillás, vashorgas, csákányos, szilaj deb-
receni kollégiumi hakhinistáknak, annak a híres
diák tüzoltó társaságnak...

— Ugyan mán Jakab! — Timár rektor meg-
sokalta a vén kopasz Jakab diák áradozásait, —
hiszen magad tudod, hogy én csak kisbotos vol-
tam a diák tüzoltók között...

— Annál inkább mondom, hogy a földkere-
sigin első diák a debreceni diák...

— Eljen Timár rektor! — mindenfelől ezt
harsogták. A szép sugár fiatal rektor kipirultan,
zavarodottan kérdezte a leányoktól:

— Hát magok, drágáim, hogy vannak?...
Csak nem esett valami bajok?

Kenthe Erzsike megindultan re-
begte:

— Hiszen Timár ur megoltalmaz-
zott minket! — Fehér kezeikéjét
hálásan nyujtotta a férfinek, az erős
férfi keze, mely porba sujtotta a
megvadult szilaj bikát, most megre-
megett.

— Szót sem érdemel... Mások
is megtették volna ezt, kedves Erzsike
kisasszony.

— Hol vagy, fiam Timár, hol
vagy!! — a Kenthe Benjámint ur
hangja már messziről resezgett, —
ember vagy, öcsém! Ember vagy a
talpadon!... Hadd öllek meg! —
Kentheék már úgy hallották a menet
végén hátul, hogy a bika több gyer-
mekek agyongázolt... A diadalmas
mérkőzés színhelyén annál inkább ki-
törő öröme változott a nemzeti ur
nehéz érzése; eddig ugyan nem sokra
nézte Timár rektor, de most meg alig
telt be az ölegetésével... Timár hall-
gatással leplezte felindulását, bezzeg
annál beszédesebb volt a vén kopasz
Szatyur, Kenthe nemzeti ur főképen
azt jegyezte meg a Szatyur diák élénk
előadásából és a környüállók hálál-
kodásaiból, hogy Timár diák önfeláldozólag meg-
mentette a — gyermekeket, tehát a Kenthe nem-
zeti ur Jánoskáját, Erzsikéjét is...

— Isten áldjon, kedves fiam!

A büszke hajdu gazda hálásan szorongatta az
elkomolyodott fiatal ember kezét. — Isten áldjon,
kedves fiam!... Ezentul, mint csak az ides szü-
léd házat, olybá tekintsd az én szerény hajliko-
mat.

— Drága, jó apám! — a barnaszemű Erzsike
hizelegve simult apjához, mosolygó tekintetével
meg a Timár rektor komoly szemét kereste...

Gyermek vagyok, gyermek lettem újra,
Lovagolok fűzfa sipot fűzva.

Az ártatlan gyermekek — a veszedelem mul-
tán — újból rázendítették tilinkós hangon az ének-
lést... Az alkonyati szélben kecesesen, birtatólag
lengedezni kezdtek a minden igaz magyarnak oly
drága, oly szent piros, fehér, zöld nemzeti zászló-
cskák... A lemenő nap aranyhimporos sugarakat
árasztott az áldott, a boldog, a gyönyörű szép
Hajduságra.

A TÁR

A SZATIR. A görög
az ellenszenves
elevenedett. Ott bu-
kodik a nagyvárosok
dájára. Fiatal lány-
bizony, bizony, fájda-
res is a vadászata.
városoknak is meg-
betyár, a maga szatir-
ségek mindenütt eber,
Mindenütt résen-van-
ány esküldöztaul...
A szatir, az asz-
rendőrségek statisztik-
hogy bizony nagyon
egyik amerikai nagy-
szerint az 1923-ik év-
sebb, mint kétszázhat-
ról tettek jelentést az
örögségnek.

Es ebből a kétsz-
kevesebb, mint nyol-
volt a huszonegy éves
söt nagyon soknak ké-
tizenhat esztendő köz-
A szatir természé-
fiatal nők között ke-
nem kellene neki az
pasztaltabbak. Es nem
automobilal, avagy
gyekkel. A nagyvár-
gendő a prédája bizto-
tulja cukorka is.

Az illető nagyvár-
natkozó adatai valame-
dekesek. Mutatóba a
néhány eset a szatir-
veket elhagyjuk, mert
sok sok esetben sike-
nők nyomára akadni a
agrodó hozzátartozók-
Mary tizenegy es-
lába járt az illető nas-
rossában és a szülei
bőségeseen gondoskodtak
ment a városba és az
férfivel találkozott.
neki is sétára hivta.
méletlen állapotban eg-
lak meg. Az erőszak-
rajta. Kórházba szállít-
soha sem sikerült meg-
Egy másik fiatal
és örvény anyjával lak-
kedett meg egy táncos-
jött dolgozni, ahol a
beszél a lányok figye-
másik két leánytársáva-
Ugyanigy eltűnt a fer-
dollárja a munkaadóna-
ridában vannak, azon-
ányt New Yorkba küld-
akkor tizenegy éves v-
részvételére utcai lar-
és visszavitték a szülő-
Egy másik, tizen-
aki a nagynénjével lak-
remben környékezett
hogy hagyja ott a na-
"barátjával." Később
felelősségteljes állása
adata azt az illető-as-
nem tudták megfogul-
Egy fiatal városi
az illető nagyváros eg-
napra autón szállította
véletlenül ismerkedett
te a leányt a vidékre
tűnt és a rendőrség
jöttek, hogy hol van
zően ugyanigy tett van
noha felesége és leány-
Ismét egy másik
esztendő volt és min-
Találkozott egy sofför-
tett kocsisát a kocsi-
tést tett a kettő ellen.
A gyanyáját az kelte-
lönbség a kettő között
Egy másik, tizen-
üzleti negyedének egy-
végzte. Találkozott e-
asszonytal és egy jöbe-

A TÁRSADALMI FENEVADAK LEÁNYPRÉDÁI

Beszélő adatok és képek a nagyvárosi élet egy rákfenéjéről, az aszfaltbetyárról, a szatírról és ennek veszedelmes munkájáról. — A női rendőrség áldásos működése az egyik városban.

A SZATÍR. A görög mitológiának ez az ellenszenves alakja újból megelenedett. Ott bujkál, ott garázdálkodik a nagyvárosok utcáin. Les a prédájára. Fiatal lányokra vadászik. És bizony, bizony, fájdalom, sokszor sikeres is a vadászata. Az amerikai nagyvárosoknak is megvan a maga aszfaltbetyár, a maga szatírtípusa. A rendőrségek mindenütt éber figyelemmel kísérik a lépéseiket. Mindenütt résen vannak és mégis sok, sok fiatal leány esik áldozatul a szatírszervedélynek.

A szatír, az aszfaltbetyár les a prédájára. A rendőrségek statisztikai adatai élenken bizonyítják, hogy bizony nagyon sokszor nem is les hiába. Az egyik amerikai nagyváros rendőri statisztikai adatai szerint az 1923-ik év négy hónapja alatt nem kevesebb, mint kétszázhatvanhét eltűnt leányról tettek jelentést az illető város rendőrségének.

Es ebből a kétszázhatvanhétből nem kevesebb, mint nyolcvannégy százalék volt a huszonegy éven aluli fiatal leány, sőt nagyon soknak közülük tizenégy és tizenhat esztendő közötti volt az életkora.

A szatír természetesen elsősorban a fiatal nők között keresi a maga prédáját. Nem kellene neki az érettebbek, a tapasztaltabbak. És nem is dolgozik mindig automobillal, avagy mulató, színházi jegyekkel. A nagyvárosokban sokszor elegendő a prédája biztosítására egy-egy skatulya cukorka is.

Az illető nagyváros rendőrségének vonatkozó adatai valamennyien nagyon érdekesek. Mutatóba azonban álljon es a néhány eset a szatír munkájáról. A neveket elhagyjuk, mert a rendőrségnek kétségtelenül sikerült az illető leánynak nyomára akadni és visszaadni az aggódo hozzátartozóknak.

Mary tizenégy esztendő volt. Iskolába járt az illető nagyváros egyik külvárosában és a szülei minden tekintetben bőségesen gondoskodtak róla. Egyszer bejárt a városba és az egyik sarkon egy férfivel találkozott. Az illető cukrot vett neki és sétára hívta. Később Maryt eszméletlenül állapotban egy úras telken találták meg. Az erőszak nyomait látszottak rajta. Kórházba szállították. A támadóját soha sem sikerült megtalálni.

Egy másik fiatal leány benn a városban dolgozott és övegy anyjával lakott együtt. Egy férfivel ismerkedett meg egy táncteremben. Ez a férfi később oda jött dolgozni, ahol a leány is dolgozott és állandóan beszélt a leánynak floridai utazásokról. Végül a leány másik két leánytársával együtt eltűnt az életről. Ugyanígy eltűnt a férfi is és vele együtt jó néhány dollárja a munkaadónak. Később rájöttek, hogy Floridában vannak, azonban közben a férfi a három leányt New Yorkba küldte. Az illető fiatal leány, aki akkor tizenégy éves volt, New Yorkban egy soffornék rábeszélésére utcai lány lett. Később megbetegedett és visszavitték a szülővárosába.

Egy másik, tizenhat esztendő árva fiatal leányt, aki a nagynénjével lakott együtt, egy városi pihenőteremben környékezett meg egy asszony. Rábeszélte, hogy hagyja ott a nagynénjét és lakjék együtt az új "barátjával." Később ez a leány, akinek egy üzletben felelősségteljes állása volt, nagyobb összeget lopott és átadta azt az illető asszonynak. Az asszony eltűnt és nem tudták megfogni.

Egy fiatal városi leányt, tizenöt esztendőt, aki az illető nagyváros egyik üzletében dolgozott, napról-napra autón szállította haza egy férfitársával, akivel véletlenül ismerkedett meg. Egyszer kirándulásra vitte a leányt a vidékre és ott visszaélt vele. A leány elment és a rendőrség mindenfelé kereste. Később rájöttek, hogy hol van és arra is, hogy a csábítója előzően ugyanígy tett szerencsétlenné két másik leányt, noha felesége és leánya volt.

Ismét egy másik leányról szól az ének. Tizenhat esztendő volt és mint gyereklány dolgozott valahol. Találkozott egy soffórral egy táncteremben és többször tett kocsizást a kocsiján. Később egy polgár följelentést tett a kettő ellen, hogy együtt élnek törvénytelenül. A gyanúját az keltette föl, hogy nagy volt a korkülönbség a kettő között.

menjen hozzájuk lakni. Ezek azután rossz utra tértek, azonban a rendőrségnek sikerült kiszabadítani a karmak közül.

Az illető város rendőrségének van egy külön női osztálya, amelynek nőtisztviselői csakis ezekkel az esetekkel foglalkoznak. A legtöbb bajt ezekben a pihenőtermekben találták. Ötszázhatvanhárom esetet vizáltak meg, amelyek közül hatvankilencben a pihenőtermekben

nyekkel. Nem veszik észre a fenyegető veszedelemeket és nem teszik meg a kellő óvintézkedéseket. Azután, az igazat megvallva, az otthonélet maga is alaposan lecsökkent manapság. A lányok szívesen kényeskednek, hogy az otthonok kívül keressék az életet, ami pedig nagy veszedelemmel jár.

"Az egészen természetes vágya a fiatal leánynak, hogy tetszeni kíván a férfiaknak. Ez vágy azonban feltétlenül bajra vezet akkor, ha a környezet rossz. Igen sok otthonban a fiatal leányt meghívja meg a barátait. A szülei fáradtak, avagy nincsen elég hely odahaza. Ezért a leányok kénytelenek a nyilvános szórakozási helyekre menni szórakozásért. Természetes, hogy tetszeni akarnak. Ez igen sok szerencsétlenségnek adja meg a gyárfátját. Erzik, hogy ide, vagy oda nem mehetnek megfelelő estélyi ruha nélkül. Igazán nagy baj az, hogy minden fiatal leánynak meg kell adni az adatot meg az, hogy szép ruhái legyenek."

Az illető nagyváros női rendőrségénél a vezető alatt husz nő teljesít szolgálatot.

A női rendőrök nem viselnek egyenruhát és nem viselik kívül a jelvényeiket. Inkább segítségére törekednek, mint büntetésre. Eloszlanak a városban mindenfelé, ahol gyanusnak látszó helyek vannak. Maghallgatják a polgárok esetleges előterjesztett panaszait és sok esetben maguk a lányok is hozzájuk fordulnak védelemért.

"Az perze tudjuk," mondotta a vezető, "hogy tökélyre még nem vittük az intézményünket, azonban a véleményünk az, hogy tekintettel az illető mulatóhelyek nagy számára, azokat mégis sokkalta biztonságosabbá sikerült tennünk. A jelen viszonyok között a fiatal lányok sem lennének nagyobb veszedelemnek kitéve ezeken a helyeken sem, ha az otthonok megadnák nekik a kellő alapot."

"Az osztályunknak, természetesen a többi rendőrségi osztály segítségével, máris sikerült ezekről a nyilvános szórakozó helyekről kiűlni számos kétes jellemű, veszedelmes alakot. Ugy férfiakat, minőket. Sok olyant ismerünk, akik kénytelenek nagy óvatossággal, titokban dolgozni, éppen mert tudják, hogy ismerjük őket. Azonnal rajtuk ütünk, amint a földieknek közismert tanyáin ismét mutatkozni mennek."

"Ami a többi veszélyt illeti, különösen azok részéről, akiket még nem ismerünk, csak annyit mondhatok, hogy ebben az irányban is megteszünk minden lehetőt."

Ezeket mondotta az illető nagyváros női rendőrségének vezetője. Szavaiban rengeteg sok az igazság és sokat tanulhatunk belőlük azok, akik tanulni akarnak.

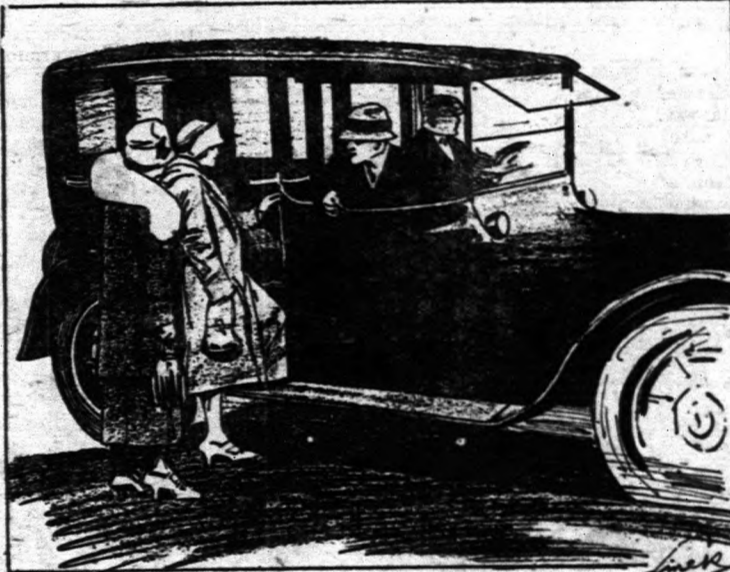
Erre a tanulásra pedig legelsősorban a szülőknek van szükségük.

A szülőknek, akik a létért való küzdelem mai fogaatagában sokszor megfledkeznek arról, hogy fiatal leányaik vannak, akik veszélyeknek vannak kitéve.

Amikor azután rájönnek a fiatal lányokkal szemben fenálló kötelességükre, ennek a tudására, bizony már sokszor késő a segítség.

Amiket ennek a női rendőri osztálynak vezetője a fentiekben elmondott, azok kisebb-nagyobb mértékben igazak az Egyesült Államok valamennyi nagyvárosára vonatkozóan is.

Jó lesz, ha a szülők nyitva tartják a szemüket és nem zárják el a szívüket. Igaz, hogy jó dolog a dollár, de a leányunk boldogsága talán még ennél is többet ér.

kezdődött a baj. Harmincyolc esetben viszont a kis szállodák és szobakidő házak adták meg az alkalmat. "Mind több és több esetben egészen fiatal lányokkal van dolgunk," mondotta az illető rendőrség női osztályának feje, "mert ezek esnek a legkönnyebben áldozatul a prédára lesőknek. Annnyira elfoglal a fiatal leányok dolga, hogy a kissé idősebbeket kénytelenek vagyunk magukra hagyni. Az idősebbek különben, ha a rendőrség közebe is lép, már nem igen menthetőek. Ezért a főgondot a fiatalokra fordítjuk."

Ezeknek a fiatal leányoknak különben két csoportját különbözteti meg. Az egyik az elromlott, míg a másik a megtévelyedett fiatal leány. Az elsőknek a főszerepet a nemi kérdés viszi. A másodikkal nem ez viszi a főszerepet, miért is, ha megfelelő környezetbe kerül, megfelelő nevelést, gondozást kap, rendszerint sikerül jó utra téríteni. Az első csoportnál ez már sokkalta nehezebb, sőt sok esetben teljesen lehetetlen is.

A fiatalokúak bírósága elé került esetekben kilencvenkilenc azt ismerte be, hogy tizenkét és tizenhat év között, háromszázötvennyolc, hogy tizenhat és husz év között tért a rossz utra.

"Ezek a számok," mondotta a rendőrségi osztály vezetője, "híven mutatják, hogy mennyire fontos a mi működésünk a fiatal lányok között. Igen sokan nem is a városból valók, hanem máshonnan kerültek ide valami okból, vagy körülmények között."

"Hogy mi az oka a fiatal lányok eme könnyű prédá voltának? Van benne része az unalomnak, az önmagát való kifejezés keresésének, azonban ezek csak feltételes okok. Vissza kell mennünk az alapokra, ami pedig az otthon kérdéseivel függ össze. A véleményem az, hogy a szülők a nagyvárosokban nem igen tartanak lépést a megváltozott időkkel, a megváltozott körülmé-

szöveg folytatása a közismert tanyáin ismét mutatkozni mennek.

Ami a többi veszélyt illeti, különösen azok részéről, akiket még nem ismerünk, csak annyit mondhatok, hogy ebben az irányban is megteszünk minden lehetőt.

Ezeket mondotta az illető nagyváros női rendőrségének vezetője. Szavaiban rengeteg sok az igazság és sokat tanulhatunk belőlük azok, akik tanulni akarnak.

Erre a tanulásra pedig legelsősorban a szülőknek van szükségük.

A szülőknek, akik a létért való küzdelem mai fogaatagában sokszor megfledkeznek arról, hogy fiatal leányaik vannak, akik veszélyeknek vannak kitéve.

Amikor azután rájönnek a fiatal lányokkal szemben fenálló kötelességükre, ennek a tudására, bizony már sokszor késő a segítség.

Amiket ennek a női rendőri osztálynak vezetője a fentiekben elmondott, azok kisebb-nagyobb mértékben igazak az Egyesült Államok valamennyi nagyvárosára vonatkozóan is.

Jó lesz, ha a szülők nyitva tartják a szemüket és nem zárják el a szívüket. Igaz, hogy jó dolog a dollár, de a leányunk boldogsága talán még ennél is többet ér.

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Redizálták
Gene Dyknes

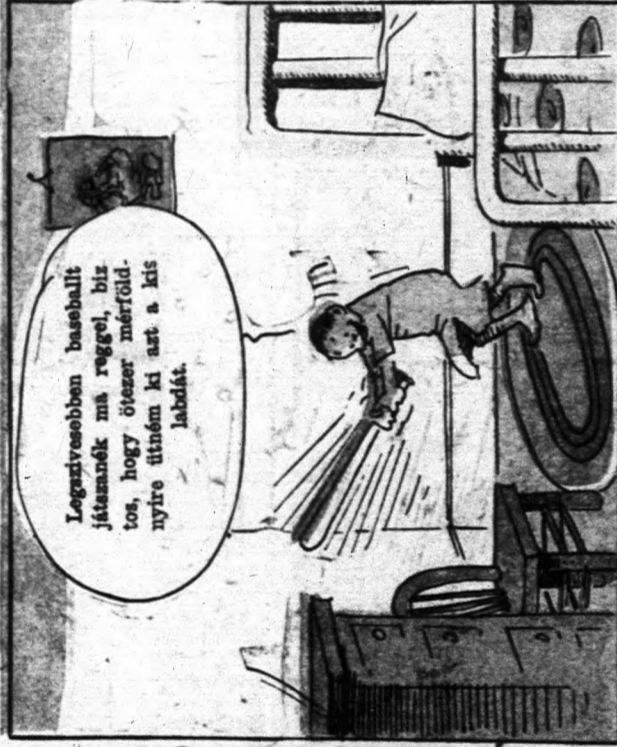

Nagyember vagy bárány?
Istent. Azt mondd,
és a legkisebb, amit
fogdál!

Csimtalan Peti & Kalandjai

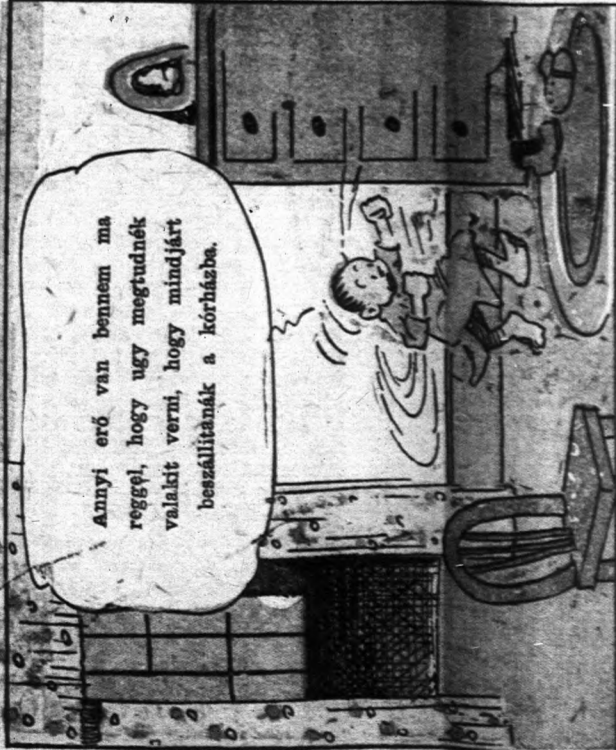
Igazán vétek egy ilyen szép reggel iskolába menni. Szeretném, ha én lennék a Jack Dempsey és először hódítok azt az alakot, aki kibűltte az ábrát.

Legszívesebben baseballt játszanék ma reggel, biztos, hogy ötven mérőföldnyire üténém ki azt a kis labdát.

És ha halásznál mehetnék, milyen jó lenne, biztos, hogy ma reggel kifognám a legnagyobb cápát.

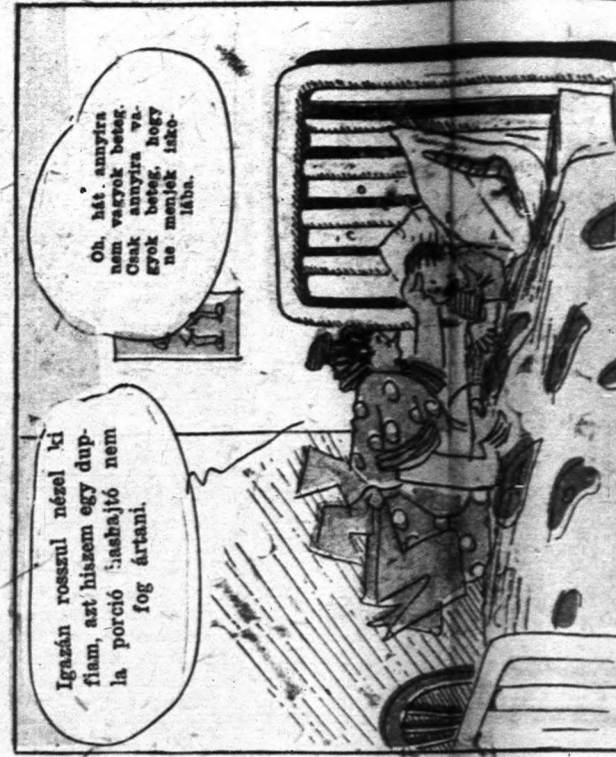

Anyai erő van bennem ma reggel, hogy úgy megtudnék valakit verni, hogy mindjárt beszállítanak a kórházba.

Peti! Itt az ideje, hogy felkelj!

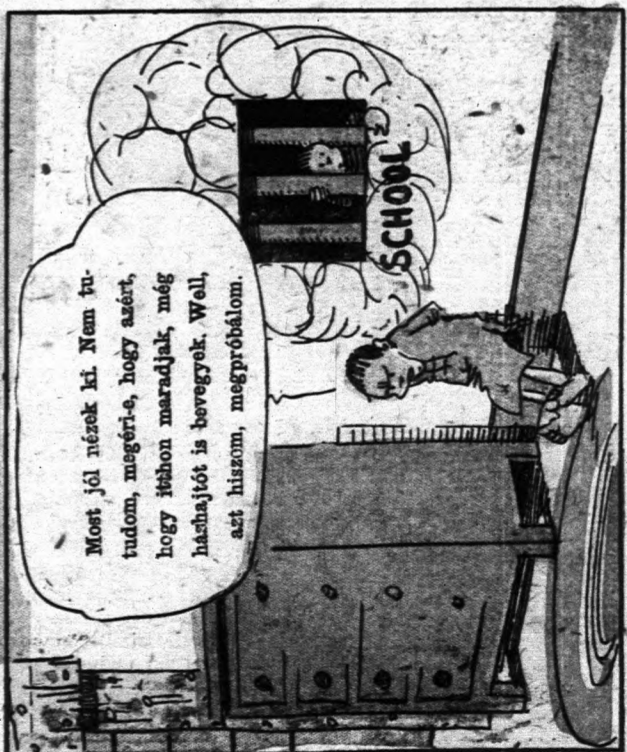
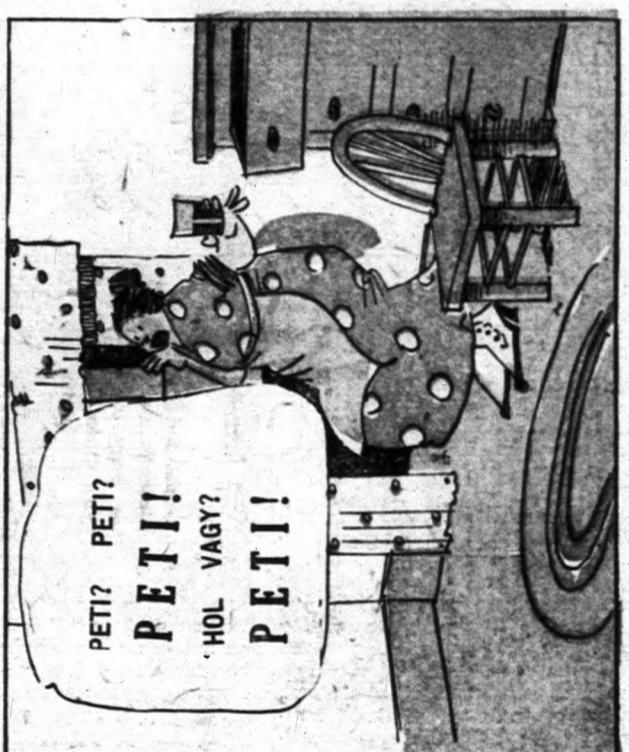
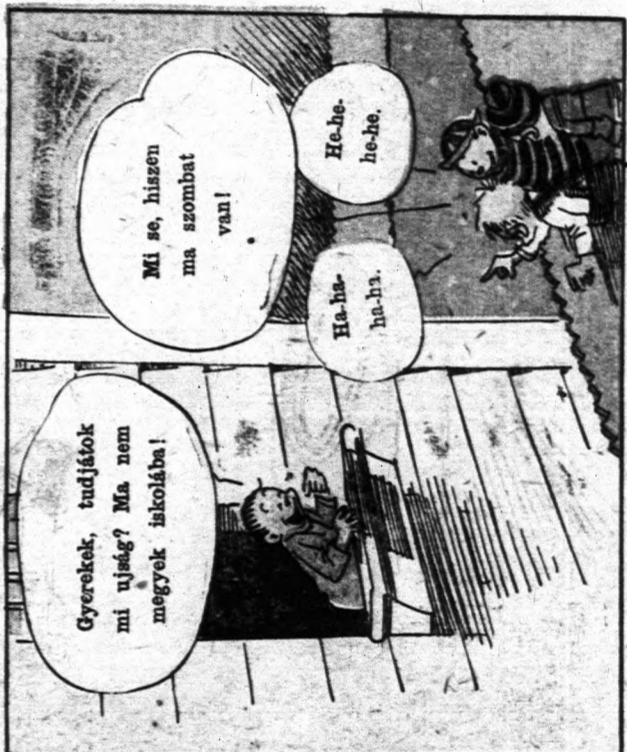
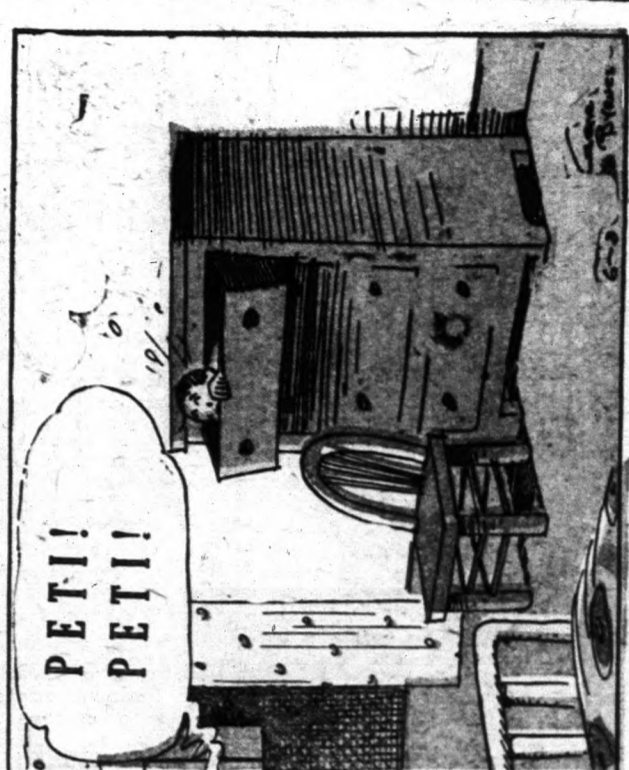
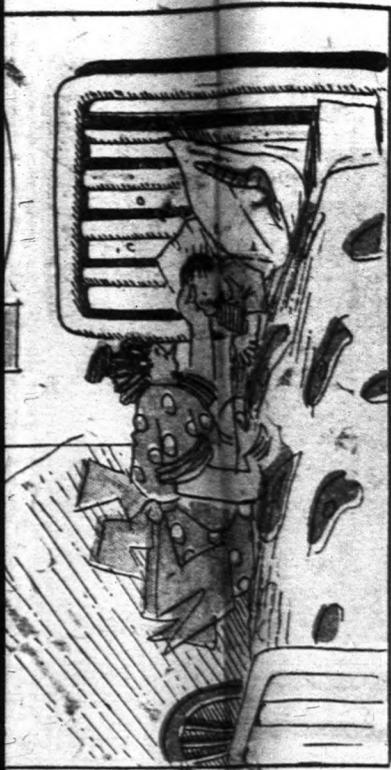
Mamnakám, nem érzem jól magam ma reggel, hiányon, nagyon beteg vagyok.

Igazán rosszul nézel ki fiam, azt hiszem egy dupla porció hashajtó nem fog ártani.

Oh, hát, anyira nem vagyok beteg. Csak anyira vagyok beteg, hogy ne menjek iskolába.

Éltem legnagyobb marhaságot most követtem el!

PETI!
PETI!

Mi se, hiszen ma szombat van!

He-he-he-he.

Ha-ha-ha-ha.

Gyerekek, tudjátok mi újtság? Ma nem megyek iskolába!

PETI? PETI?
PETI!
HOL VAGY?
PETI!

Most jól nérek ki. Nem tudom, megéri-e, hogy azért, hogy itthon maradjak, még hashajtót is bevegjek. Well, azt hiszem, megpróbálom.

Na, itt jön a mamuka azmal a jó kis hashajtóval és ez a kis hashajtó Petiből megint egészséges gyereket fog csinálni.

Copyright, 1952. New-Ferret Corp.

A GOBELIN HÖLGYE

A "Vasárnap" számára írta:

Paizs Ödön

A NAGYANYÁM szegény — isten aygósatalja — áldott jó asszony volt. Az idő sok gondot pergettett feléje, az arcát se kimélte, mély hasogtatókat vágott rajta. De a sok bánat se tudta megkérgeíteni a szívét. Meleg volt és puha, olyannyira, hogy a réteg-kő is elmosolyodott, ha lágy, kékesen szemével rátekinített.

Engem nagyon szeretett, mindenkinél jobban. Mint minden öreg asszonynak, neki is volt gyengeje. A szoba kulcsát mindig magánál hordta, senkit sem engedett be. De engem néha mégis bebocsájtott. Igaza volt, nem hiába idegenkedett az emberektől, ide csak ő volt való, igazán ide tartozott, a régi, már-már halni készülő butorok közé.

Az ablaknál a falat egy szekrény támasztotta, mintha egymásra volnának utalva. A hasát — a szekrény oldalát — valamelyik gyerek operálhatta olyan biztos kézzel ketté. Előtte az asztal siránkozott. Ha hozzányúltak, élesen feljajdult, fájt minden csontja, minden tagja, úgy kívánta már az orvoságot, az asztalosenyvet.

A szekrényhez egy falig felkúszó másik kollegája dőlt. Ha kinyitotta, nagyeszikos, kedves

kínesekek kandikáltak elő. Széles, büszke krinolinok, sok-sok színű, melez, bárszönyök, esipkétől nehéz kosztümök... És az illat!... Levendula-parfüm, úgy érzem, mintha vidámabb, édesebb volna egy kiesit. Ilyent csak akkor kaphat az ember, ha a mult kedveskedik neki vele...

A falon mindössze három ráma unatkozott. Az egyikben valami német háziáldás furesán, gótikusan eszesen be-tűi próbálták megérteni a mondókájukat, aztán egy tükör következett. Úgy lát szik, hogy nagyon haragudott, nagyon dühös volt, hogy abba senki még csak bele sem pillant, mert zölden, irigyen adta vissza akkor még fiatalosan vidám képmet... A legutolsó keretre már arany-eirádák esztek, a csillag levelek körülfonták az egész rámat. XIII. Leó pápa agg arca mosolygott le rám, alatta az irása, amit akkor adott a szegény nagyanyámnak, amikor nála járt...

Egészen hátul, szorosan a falnál az ágy pihent. Jöcskán ráfért már, megérdemelte a nyugalmat. A négy sarkát nehéz gombok szorították le, kifragott, gömbölyű gerendák szolgáltak egy kis változatossággal. Mert különben egyszerű volt és sima, amint már az öreg nagyanyáimhoz illt. A fal hideg lehetett, mert egy szép szőnyeg melegengette. Finom gobelin az ágy fölött. A színek, az arany fénye már rég elhalványodtak, de azért az egész kép még világosan szokott élni. Gyönyörű, selymes budoár. A sok kinstől, felhalmozott drágaságtól szinte kihált a szoba. Filigrán, rokokó ágynak dőlt a hölgy. Széles krinolin rajta. A haja hullámos, illatos, izélesesen díszített, a pruslikja halványzöld, önkéntelen is a tavasz jut az eszébe. A krinolin maga is ilyen színű, de a sok lágy esipke elvett minden határozottságot. A keblén fehér kendő. Szemérmesen takarta le. Igazán nem tudom, miért pihogott? Bálba készült talán, vagy onnan jött-e? Kellems emlékek rajzolták-e finom orcsájára azokat a szegycskéző rózsákat, vagy pedig az ábrándozás gyújtotta fel a szemében azt a különös tüzet.

Ez, mindez eszembe jutott most, amikor úgy éjjel felé baza vetődtem. Először állt a szép hölgy és leküzdhetetlen vágyat éreztem, hogy bepillant-hassak a kihalt szobába. Már régen nyitva volt. Szegény nagyanyám a sirban szunyadván, a szíve, a lelke azonban tán még mindig hű cimborája az árnyékomnak. Nyitva volt az ajtó, jól tudtam és nem álltam meg: le-nyomtam a kilincset. Az ajtó is jajgatott vagy egyet-kettőt, aztán feltárult.

A gyertyám lángja a gyönge széllal kapott táncra és beugrott a szobába. Egyenesen oda a fali szőnyegre. Mintha megmozdult volna a hölgy és feddő tekintete engem ostromozott volna végig. A kendőt a keble tájára még jobban odaszorította. Ijedten húzódtam vissza, beesap-

tam az ajtót. Mindig jönelvelésü ember voltam, most is szegénylen-tem volna, ha rám pirítanak. Hamarosan a szobámba vonultam, bebujtam az ágyba, a lángot eloltottam, magamra huztam a takarót.

És tényleg. — Alig szállt el egy-két pillanat, óvatosan kinyitott a szoba ajtaja és a hölgy, a gobelin hölgye átsurrant a szobán.

Egyenesen a konyhának tartott. Ismerte a járást. Régimódi volt még a ház, innen keresztül ért csak az udvarra. A hosszú sorban a lakásoknak csak egy ablaka kíváncsiskodott erre, a többi az utcán figyelte meg a történéseket.

A kapu alja hosszú, széles és titokzatos, mintha a mult rejtőzne meg benne. Amikor kimerészkedett, megrémülve kapta vissza fejét a fiatal dáma. Nagy árnyék feketedett előtte a hold folyékony ezüstjében. Remegve pillantott föl. Uram Isten! Egy pár házat raktak egymásra és most ott élnék az emberek. Ez igazán már istenki-sértés. Meddig aludhatott, míg annyira jutott a dolog.

Idegenül nézett körül. Csak a mi házuk volt neki ismerős. Az eresz alatt — diszül tervezte az építész — emberfejek, — az egyik a dédapám volt, néztek ki, mellette egy török fej kíváncsiskodott. Először a ház volt gyanús neki, mintha az is megújodott volna, vagy tán már nem is az! De igen, ott a golyó a falban, amelyet nem régen — emlékszik, akkor még két éves volt — ütött az ágyu és ott hagyták emlékeik... De más ismerős emléket igazán nem látott. Az előtt itt mörmölt a Duna, most már ide is került huztak, mögötte faházak szorultak meg... Itt sem volt azelőtt semmi, ott sem. Sok minden bujt ki a földből.

Furesa valami jön vele szemből... Nini, egy zárt kocsi. De ez is karesubb lett, most már nem olyan nehézkes... És nem is zörög. Mintha gummit húztak volna a kerekére. Oh, minő furesa gondolat! És elkacagta magát... A kocsis azonban repült feléje és, egy pillanatra sem zökkent... Melege kezdett lenni, nem értette a dolgot... Aztán a kezét végig huzta a saeme előtt. Persze csak álmodik, álmodik, másként nem lehet a dolog.

— A kocsis közelebb jött, a kocsis köszönt: — Tetszik talán parancsolni!

Jaj de furesán hangzottak ezek a szavak, mintha magyarul mondták volna. De még magyarul sem, hiszen magyarul beszélni már hallott egyszer-kétszer, amikor a pusztán járt. Akkor ropogtak, dörögtek a szavak, de ezek most nem sértik a fület... Egy kocsis, aki magyarul beszél, érdekes, eddig csak németül beszél a régikkel...

Most aztán kezdett világosodni előtte. Neki is melették, hogy milyen szép nyelv a magyar, csak pallérozni kellene. — Igen pallérozni, így mondták... És a magyar leányoknak, ha honleányoknak tartják magukat, ehhez hozzá kell járulniuk... Színház, az első magyar színjáték... El kell menni... És volt egy nagyhaju — hullámos, majdnem göndör —

poéta... és azt mondják, hogy szép verseket írt. Igen, neki is tetszett. Emlékszik, lefordították franciára, nagyon szép volt, gyönyörű, virágos nyelven beszéltek benne... És ő is akart tanulni, de a német meg a francia után olyan nehezen ment, maga sem tudja miért — olyan közönségesnek tartja, ő, ő beszéljen a parasztek nyelvében...

De a kocsis még egyszer köszönt. Milyen furesa a kalapja, puha, beesapott, ilyent még nem is látott. De tényleg szebb, mint a kocsis, a cilinder.

— A Redutba — mondotta és beugrott a kocsiba. A teste leereszkedett a puha ülésre, szinte észre se vette, hogy már pihen, lassan hintálták a figyelmes rugók.

— Já, a Vigadó! — felelt a kocsis és közibe esördített a lovaknak, amelyek gyors vágatásba fogtak.

— A Vigadó! — gondolkodott a gobelin hölgye, hallotta, persze, új szavakat találnak ki és a régiek helyett használják. Vigadó! Egészen szépen hangzik, mintha muzsikálnának a szavak.

Még sines ébren, mégis csak álmodik. A házak hatalmasak, ilyent még nem látott, gyorsan usznak el mellette és hiába figyel, a kocsisörgést még mindig nem hallja. Éjjel van, vagy nappal... töprenkedett tovább... Olyan világos van, mintha reggel volna... És mennyi lámpa és milyen magasan ülnek... Álmodik, álmodik, s most már tudja biztosan, hiszen a csöpp lámpa ott a magasan csak nem tud idáig világítani.

A házak lassabban ugráltak előtte, végre megálltak. Egy diszruhás ember ugrott elő, kinyitotta az ajtót. A kalapját lekaptas, úgy várakozott.

A szűk nyíláson nehezen fért ki a krinolin, de nagysokára sikerült a járdára lépni. A sár, a sár, amely annyi bajt okozott, eltűnt, ő nagyon sokáig aludhatott.

A portás visszaugrott és dühösen kezdett kiabálni:

— Ez nem álarcos bál! Mit akar itt? — Ez nem maskara!

A hölgy esodálkozva nézett rá, nem értette meg a szavakat.

A maskara szó azonban megütötte a fület: — Maskara, ő maskara, ő mon dieu, hova gondolt! En és a maskara, hiszen uri hölgy vagyok!

A portás tudott valamit franciául, kiméltelenül, hidegen támadt rá a szegény hölgyre: — Pedig ide ilyen cáfrangban igazán nem mehet be.

— Cafrang!... Ó istenem, hogy bannak itt az emberek!

Egy másik kocsis állt meg, egy hölgy ugrott ki belőle. A ruha egészen a testéhez simult — milyen izéletesség — a formáit láttatni engedte... És a derék — milyen kivágva.

S a mi hölgyünk lesütötte a szempilláit, nagyon szégyelte magát a másik helyett... Aztán gyorsan visszaugrott a kocsiba, vissza, vissza háza, az ő világába.

És másnap, amikor fölébredtem, kíváncsian nyitottam be. A hölgy szemében mintha könnyek csillognának, a családás könnyei.

URAZSAROLO

Egy öreg ember ményesen nem mostanában követ el valak

A DETEKTIV FŐKESZÉND volt. Lent a mindennapi forgalomban se történt másfal napról-napra hozzült a detektívönök jelenésü, ravasz szemézhogy az a világban megszerüen: A Nagy Mord.

Lent az utcán a mindennapi élete. Ittgatás.

Tulajdonképen lín befognám a száma — mondotta a Nagy fogtak, akkor ugyanis hosszabb időre el fogtak minék ártak a társak.

Gyujtson rá, egy hatalmas szivart nyugodtan, látszólag nélkül, átvette a szivakomótosan rágyújtott, sárga, délelőtti hangulata.

Tudja a fene, fogott el. Magam se pitány ur? magam mondani most semmá. Kívenni belőlem a hazaton, vagy a tárgy megteszem önnek azt get, hogy novellisztikus mában egy-két érdem és jellemző esetet fogok mesélni a zsarolók élet hadd élvezze. Igere kis történetek a maguk szerűségében is, les olyan érdekesek, mint nan Doyle írásai.

A detektívönök meg gott. Ismerte az embertudta, hogyan kell vele ni. Nagy Morton egy gondolkodott, szivarozott, nézett az ablakon, lassan mondotta:

Itt van például a Eddy. Ez az Eddy szép, hogy már utaltam például ki nem állha. De a nők megörülnek. Hogy mennyire megörülte, azt semmi sem igja jobban annál, hogy már vagy százezer dolla a bankban. Ezt a százmind nők adták neki. befogja a száját. Bszép Eddy ügyesebb a hogysen maga követ pénzt, ő, a szép Eddy diszkréttebb. De rávet kikezd vele. Mikor a szép napon nagy murtitja, nagy bajok vanton megcsókolta, e járt nálam, tízezer dolla küldi a fényképet a jajajaj, nincsen több persze a nőerre megkeriti a hiányzó ötezer keresett Eddy és a falfő barátja.

Egyszer meg egy kelő leány az egyik szírószobájában egy leánybarátjának levelet írt. Nem volt megelégedve a levéllel, elépté és bedobta a papirkosárba. Eddy bandájának az egyik tagja megfigyelte, mikor a leány elment, kihalászta a szemébe egy levelet és szépen összeragasztotta. Ennek az lett a következménye, hogy sikerült megkapni a lány teljes nevét, a pontos aláírását. — Most elkezdődött a manöver. A manöver arra ment, hogy a lányt valami nagy

URAK, HÖLGYEK, VIGYÁZAT!

ZSAROLÓK JÁRNAK KÖRÜLÖTTÜNK

Egy öreg ember meséli, hogy a zsarolók soha még olyan eredményesen nem működtek az Egyesült Államokban, mint mostanában. — Vigyázni kell, a zsarolók kiszaglásszák, hol követ el valaki hibát. — Elszedik a pénzt, ha van neki.

A DETEKTIV FŐKAPITÁNY irodájában egy ideig csend volt. Lent az utcán zugott a megszokott, a mindennapi forgalom. Tulajdonképpen ebben az irodában se történt más egyéb, mint amihez ez a négy fal napról-napra hozzá volt szokva. Az íróasztalnál ült a detektív főnök és vele szemben egy elegáns megjelenésű, ravasz szemű egyéniség. A vén gazember, ahogy az alvilágban nevezni szerették. Vagy, csak egyszerűen: A Nagy Morton.

Lent az utcán folyt a nagy komerciális város mindennapi élete. Itt bent a szobában folyt a kihallgatás.

— Tulajdonképpen a legokosabb lenne, ha egyáltalán befognám a számat és nem mondanék egy szót sem, — mondotta a Nagy Morton. Ha már úgy is megfogtak, akkor úgyis minden mindegy és így is hosszabb időre el fognak küldeni, fel, a folyó mentére, minek ártsak a társaimnak?

— Gyujtsd rá, — mondta a detektív főnök és egy hatalmas szivart nyújtott feléje. A Nagy Morton nyugodtan, látszólag a megtiszteltetés legkisebb jele nélkül, átvette a szivart, leharapta a végét, tempósan, komótosan rágyújtott, belefújta a kék füstöt a barátságos délelőtti hangulatba és így folytatta:

— Tudja a fene, most valami közlékeny hangulat fogott el. Magam se tudom, mi az. Tudja mit, kapitány ur? magamról nem fogok mondani most semmit. Próbáljak kivenni belőlem a harmadik fokozaton, vagy a tárgyaláson. De megteszem önnek azt a szívesességet, hogy novellisztikus formában egy-két érdemleges és jellemző esetet fogok elmesélni a zsarolók életéből, hadd élvezze. Igérem, e kis történetek a maguk egyszerűségében is, lesznek olyan érdekesek, mint Conan Doyle írásai.

A detektív főnök mosolygott. Ismerte az emberét, tudta, hogyan kell vele bánni. Nagy Morton egy ideig gondolkodott, szivarozott, kinevette az ablakon, aztán lassan mondotta:

— Itt van például a szép Eddy. Ez az Eddy olyan szép, hogy már utálatos. Én például ki nem állhatom. De a nők megőrülnek érte. Hogy mennyire megőrülnek érte, azt semmi sem igazolja jobban annál, hogy van már vagy százezer dollárja a bankban. Ezt a százezeret mind nők adták neki. Hogy befogja a száját. Bár a szép Eddy ügyesebb annál, hogysem maga követeljen pénzt, ő, a szép Eddy ennél diszkrétebb. De ráveti a szemét egy gazdag nőre — kikezd vele. Mikor a nőt már jó puhára főzte, egy szép napon nagy murit csap neki, hogy drágám, ordítja, nagy bajok vannak, tegnap mikor a tengerparton megcsókoltalak, egy gazember lefotografált, itt járt nálam, tizezer dollárt kér az aljas, különben elküldi a fényképet a férjednek, én szegény vagyok, jajjajaj, nincsen több pénzem, csak ötezer dollár... persze a nő erre megígéri, hogy a föld alól is, előkeríti a hiányzó ötezeret. És elő is keríti. Ötezer keresett Eddy és a fotográfáló barátja.

— Egyszer meg egy előkelő leány az egyik szálloda írószobájában egy leánybarátnőjének levelet írt. Nem volt megelégedve a levéllel, elépté és bedobta a papírosárba. Eddy bandájának az egyik tagja megfigyelte, mikor a leány elment, kihálászta a szemből a levelet és szépen összeragasztotta. Ennek az lett a következménye, hogy sikerült megkapni a leány teljes nevét, a pontos aláírását. — Most elkezdődött a manóver. A manóver arra ment, hogy a lányt valami nagy

botrányba begrassák. A banda egyik nő tagjának sikerült a leánnyal megismerkednie és sikerült rábeszélnie, jöjjön el egy megbízható helyre kártyázni. — Béreltek egy házat. A lány megjelent, elvesztett pár ezer dollárt és — megismerkedett Eddyvel. Szerelmem nem lett a dologból, ellenben Eddy egy szép napon megjelent és kijelentette, hogy ha nem ad ötvenezer dollárt neki, az apja kezére fogja juttatni a hozzá intézett szerelmes leveleket. Ezek a levelek természetesen hamisítványok voltak. A lány kelepchébe került, tudta, hogy az apja sose hinné el, hogy a levelek hamisítványok, mit tehetett, átnyújtotta az ötvenezeret. Könnyű kis pénzeske volt.

— Egyszer meg egy nyugati város polgármesterének a felesége és annak a barátnéja, kikicsikáztak egy roadhouseba. A polgármestert a reformerek választották meg. A roadhouseban pedig italt mértek és erkölcslenül táncoltak. Hogyan, hogyan nem, megjelent a főpincér s megkérdezte önagságától, nem volna-e hajlandó táncolni? — de igen. Ő is, meg a barátnéja is. Erre a főpincér fölvezetett két csinos

lén egy házat. És két hónapon keresztül, némán, minden áldott nap, mint egy tiltakozó, méltatlankodó kísértet, mint a megbántott női erkölcs némán szenvedő mintaképe, elsétált az öreg ablak alatt. Az öregur, ahányszor csak kinevette az ablakon, ott látta azt a bestiát, akinek a látása végül már majdnem az örületbe kergette. Erre aztán megtört és kifizette szépen a hetvenötezeret...

— Na és, ha már benne vagyok, elmondok még egy utolsót.

— Egy előkelő bankár, egy nagy banknak az egyik aligazgatója, megismerkedett valahol egy jó megjelenésű és jómodorú fiatal emberrel. Az ismeretségből, lehet ezt mondani, barátság fejlődött ki. A hosszas érintkezés folyamán kiderült, hogy a fiatal ember nagy szakértő a lóversenyben. A bankár nagyon izgatta a lóverseny, különösen, mikor a fiu elmesélte neki, hogy milyen biztos tippei vannak... Az emberek egyformák, kapitány ur, akár bankár, akár utcaseprő.

— Elég az hozzá, hogy a bankár ur a fiu tippei következtében elvesztett először öt, aztán tizezer dollárt. A saját pénzt. Aztán a fiu azt tanácsolta neki, hogy "vegyen kölcsön a bankból, anélkül, hogy valaki tudna róla, úgy is visszatesszi, most már egész biztosan jön a nyereség!" Így is történt.

— De a veszteség csak nem szűnt meg. A bankár "kölcsönvett" tizezer dollárt, aztán még tizezeret, aztán még tizezeret és így tovább — egy millió dollár erejéig károsította meg a bankot...

— A derék fiuval, akitől a jó tippeket kapta, egy pool roomban szokott volt találkozni. Később kiderült — már tudniillik az ő szemében lett világos, mink eleitől kezdve tudtuk és röhögünk rajta — hogy ez nem is volt igazi poolroom, hanem a derék tipster egyenesen erre a célra rendeztetett be egy bolthelyiséget, hogy azt a látszatot keltsse, mint egy igazi pool room. A "vendégek" és a "kiszolgáló személyzet," mind a banda tagjai voltak, akik szépen részesedtek a busás haszonból...

— Most valamennyien ülnek, — tette hozzá Nagy Morton bizonyos Melankóliával. Ől a bankár ur, ül a jó megjelenésű fiu, ülnek a "vendégek" és ül a "kiszolgáló személyzet."

Mert azért, többnyire csak az a vége ezeknek a kis kirándulásoknak, hogy az embert nyakoncsipik és lefűlelik. A bankár eleinte nem akart szólni, nem akarta a cinkostársát elárulni — végül már cinkostársak voltak, ugy-e — mégis csak felrobbant a bűzbomba és kiszült minden.

Amíg azonban kiszült, mennyi álmatlan éjszakán, mennyi aggodalmon ment keresztül ez az ember és hányszor fizetett meg próbárra, nagyobb zsarolási díjakat ezeknek a finom gazembereknek, akiknek anyai fantáziájuk van, mint egy mozi rendezőnek. Micsoda öröm volt ennek a bankárnak, mikor végre megszűnt minden aggodalma, félelme, megszűntek a zsarolások...

Nagy Morton belenezett a levegőbe: hát érdemes volt ezért a sok fáradságért?

— Talán nem is érdemes, tessék elhinni.

Nagy Morton itt megint hosszát szippantott a szivarjából és elgondolkozva tekintett bele a füstbe, pontosan úgy, ahogy Sherlock Holmes szokott a Baker Streeten levő lakásán cselekedni.

Aztán hosszabb szünet következett. A Nagy Morton nem szól egy szót sem. És a detektív főnök nem zavarta meg a csendet.

szép verseket írt, kik, lefordították, könyörű, virágos is akart tanulni, olyan nehezege, mert — olyan kölcsön a paraszok...

szépség. Milyen furcsa, mert még nem is a köcsög, a c...

és beugrott a koha ülésebe, szinte lassan hintálták a...

koecsis és közbe gyors vágatásba...

tt a gobelin hőt, találnak ki és igádó? Egészen...

hának a szavak, álmodik. A há...

el, a koecsiszörgés, an, vagy nappal...

világos van, mint lámpa és milyen...

dik, s most már a biztosan, egé...

pp lámpa ott a asban csak nem...

időig világítani, házak lassabban...

ltak előtte, végre álltak. Egy disz...

ember ugrott kinyitotta az aj...

A kalapját lekapoggy várakozott...

szűk nyíláson ne...

n fért ki a kri...

de nagysokára...

ült a járdára lép...

sár, a sár, amely...

ri bajt okozott...

ti, ő nagyon so...

adhatott. portás visszau...

és dühösen ke...

kiabálni: Ez nem álaros...

Mit akar itt?... nem maskara!

hölgy csodálko...

nézett rá, nem é...

meg a szavakat...

tte a fülét: mon dieu, hova...

uri hölgy vagyok!

raneaiul, kimélet...

gény hölgyre: ban igazán nem...

hogy bannak itt...

egy hölgy ugrott...

estéhez simult —...

it láttatni enged...

ívágvá. a szempilláit, na...

helyett... Aztán...

vissza, vissza ha...

edtem, kíváncsian...

n mintha könnyek...

...

A SZEKENI BRONZÖNTŐ

A "Vasárnap" számára írta:

Somlay Károly

A KISSZEKENI Szücsbástya mellett egy szokatlan külsejű házat lehetett látni egyidőben. A görbe utcákon, sikátorokon és a csöndes zugokon sok furcsa házat építettek valamikor a szekeni mesteremberek. Nyugtalanító gondolatokat és képzeteket ébresztettek az emberben a kisszebeni házak. Az ábrándok és képzelődések városába álmódta át magát az ember és látni vélte Makó várur mítoszba burkolt leányát, Szabinát és a szerelmes Béla királyt.

Az emberek is csak annyiban különböztek a mumiáktól, hogy nagynéba kijöttek az utcára, ha a pápistáknak öregmiseré harangoztak, vagy ha föltasch nagyfiszteletű ur prédikációjára balagtak a lassujárásu, kenetes lutheránusok. A nagyfiszteletű ur Prágából került Kisszebenbe. Féligmeddig utrákvista volt, másrészt meg Luther igéit vallotta. (Talán ezért a kétkulacsosságért nem mert a hívek szemébe nézni; mindig lehunyt pillákkal prédikált.)

Az éjszakai csend még rémesebb volt, mint a nappali. A városban átfolyó Tarea vize babonás meséket mormolt a magas parton egerésző macskáknak. Az éjjeli ör tülkölése meg úgy hangzott a toronyerkélyéről, mintha a föld alól bömbölne valamelyik mérges óriás.

Még a szerelem is kifagyott itt az emberekből. A folyópart füzfái alatt csillagos tavaszi esteiken nem hangzik a tilinkó. A kaputornában nem leskelődik a lány a legényre. A rácsos ablakok sem nyílnak ki éjszaka.

A Szücsbástya mellett levő ház még a sok furcsa ház közül is ki-tűnt. Az is gyanússá tette, hogy szűk udvarán egy vén rezgőnyárfa állott. A ház gazdája tehát nem lehet igazhitű keresztény, mert ha az volna, elátkozott fát nem tűrne az udvarán. (A nyárfa levelei tudvalegően azért rezegnek, mert ilyen fára akasztotta fel magát az árulók őse, Judás.)

Az ónémet stílus emeletes ház utcai részét világoskékre meszelték. Az ablakok feletti torz állatrelifek látszóttak. A ház gerincén hegyes sisaku tornyoscska hivalkodott. Az ereszetesatorna homokkőből faragott sárkányfejben végződött. A meredek oromfalon pedig a ház néhai gazdájának nevét lehetett olvasni: Maister X Kasper X Behop X 150 J.

Gáspár mester ugyan rég elköltözött a felhők fölé. De a ház most is bizonyos Schop Gáspár nevű polgár tulajdona. Az egykori Schopnak isten tudná hányadik-ük-unokája a mostani Schop. A híres bronzöntő, Schop Kászper.

Mesterségét innsbrucki mesterektől tanulta. Gyertyatartókat, öveket, fókókat és esakányokat öntött. Gyönyörűen trébil és eizellált siremlékeket is készített.

De azért dilinós embernek ismerték. Már túljárt a harmincon, de még gondolatban sem foglalkozott nővel. Özvegy édesanyja vezette a házat. Az öregasszony meg úgy bánt a mesterrel, mintha most is hatéves gyerek volna. Ha evett, kendőt akasztott a nyakára.

A bolondos bronzöntő senkivel sem szokott beszélni, csak az anyjával. Azt mesélték felőle, hogy váltott-gyerek, a kit bölcsőjében a boszorkányok cseréltek ki és hogy a bölcsője vele nőtt. Addig nőtt a bölcső, míg így lett belőle.

Vasárnap délelőtt fölvette a prémes bekecsket, fejére tette csattos kalapját, zsebre dugta pipáját és kiballagott az erdőre a hurosrigókat hallgatni. Szerette a rigófüttyöt. Maga is megpróbálta a cikornyás melódiákat utánozni. Télen, mikor a rigók nótája elcsendesedett, a pirosfejű harkályok rikoltásaiban lelte örömet.

A város felett, egy meredek dombon volt a bükös. Az erdőből, szédítő magasból lehetett látni a csillámló Tareát.

Az erdő és lombos lankái között nyult néhány ölyvre egy tisztás, a hol alacsony bokrokon

vérpis rózsa k termettek. Ha a rózsa valaki le-tépte, a virág nyomban elhullat-ta apró leveleit. Ha pedig tövestől ástak ki egy bok-rot, néhány nap alatt elhervadt a bokr. Más földben nem élt meg. Azt mondják, hogy a törökök ezen a tisztáson háromszáz magyart végeztek ki és hogy a rózsa ezeknek a lelkei volná-nak.

A legendás róz-sák között szok-ta Gáspár mes-ter a rigókat hallgatni. Mikor a rózsa rétrői estenden hazabal-lagott, mindig könnyezett a sze-

— Sokszor láttam, — felelte busan a mester.
— Neked is énekel?
— Énekel.
— Török jinn Jajawa a bontakozott elmédet, most már tudom, hogy miért vagy bolond, — só-hajgatta az öregasszony.

A hosszú tél után áprilisban tavaszodott. A napfényből és a peremzáró esőből erőre kapott a természet. Először szundult az erdő, a mező. A rigók megkezdtek trillálni. Kászper mesteren is erő-re váltak a nyugtalanító képzetek és minden va-sárnap kiment a rigóhoz.

Egy alkalommal kétfő éjszakán vetődött haza. Haldította volt. A szűk hegyescsok, a kürtő-fennsík szikadékok, az erdő és a mező ezüstköd-ben csillogtak. A városban a tornyok és a bást-tyák úgy meredeztek fölfelé, mintha hosszonyaku kísértetek lettek volna.

A bronzöntő elmerülve botorkált ha-za. Bujdósó elméjében ezer gondolat nyüzsgött.

— Hol jártál ilyen sokáig? — do-hogott az anyja.

— Beszéltem Vilával, — suttogta a mester. — Azt mondta, hogy az enyém lesz. Az enyém lesz, ha — —

— Ha?

— ...ha a nagytemplom oltárán le-vő feszületből derékövet csinál nekik.

— Eb agyában termett a gondolatod, pokolban a helyed! — mondta az öreg-asszony és meghintette a mestert szentelt-vizzel. Aztán lefektette. Hajnalig az ágyá-nál imádkozott érte. Szent Benedek olvasóját imádkozta érette.

Hetednapra eltűnt a templomból a bronzfeszület. Mindenki kétségbe esett. Zsol-tárokat énekeltek, mert a feszület eltűnésében kö-zeli veszedelmet sejtettek.

Csak Kászper mester nem félt. Nevegtve tü-zelt az olvasztókatlanban. Delet harangoztak, mi-kor üstjébe dobta a feszületet.

A bronz olvadni kezdett.

A mester dühösen bökött forgatókanalával a féligolvadt feszületre. Ekkor aztán csuda tör-tént: vér, piros vér lepte el az üstöt. Az omló vér egyre dagadt, szühültig dagadt az üstben. Aztán kifutott az üstből és folyt, folyt mint a megáradt patak. A műhely a szobák, a tornác, az udvar és minden csupa vér lett...

Schop Kászpernek örökre nyoma veszett. Azt regélik felőle, hogy holdas éjszakákon hajadon fővel, meztőláb szokott a városban végigrohanni és hogy beleugrik a mély Tarcába. Nyilván azért ugrik a folyóba, hogy lemossa testéről a vért.

Azt azonban nem tudják, hogy a holdsugár-tesztü Vila az övé lett-e?

Alig. Mert nem készítette el számára nász-ajándékkul a derékövet.

me. Sirt. Otthon aztán leült a pitvarban és nézegette a falra mázolt képeket. Az egyik kép a mennyet, poklot és az utolsó ítéletet ábrázolta. A másik képen asszisi Szent Ferenc és az ördög egy lélek felett vitáztak.

Aztán vacsorált. Vacsora után mindig elme-sélte anyjának a rigók meséjét; A hurosrigónak kilene ország van, mindenik országban kilenc kastélya van, mindenik kastélyban van kilenc ba-bája, minden babájától kilenc fiacskája, mindegyik fiának van kilenc kabátja, mindegyik kabátnak kilene a zsebeje és kilenc arany van mindegyik zsebbben.

Azt is mesélte, hogy lakik fent az erdőben egy lenge fehér ruhás, átlátszó testű, sápadt arcú leányka, az ezüsthajú Vila, aki holdsugárból szü-letett és valamikor a felhőkben lakott. Ha férfit lát, édesen csengő, fély hangon énekl a nyírta tetejéről, hogy: Ich bin dein, Du bist mein...

Az a férfi aztán, aki az éneket egyszer hal-lotta, az a férfi sose kíván többé földi asszonyt.

— Te is láttad Vilát? — kérdezte Kászper-től az anyja.

AL

A "Vasárnap" Szek

MÉG a háboru el a nemes bégge férfi uala, sötét melyet néha rövid dal, csak az állán szálabban a szakát fejezést adva, egy arcának, — némely emékeztetett a tek sokszor, mint az el lére készülő bölén zubbonyban járt, — génye s csak a szak ról lehetett fölism Magasrangu tiszt v hadseregben. Gyüle babonás ellenszenv, gyománynál fogva, moszkoviták karóba sobasem tudott elfa tani. Pedig ez nagy Katalin cárnő kor Rettenetis Iván un emiatt is hozták esa térre, mert itt kedv gát ősi ellenségei el tett le a soraiból, nemes és elvakult parancsnok volt és ságukban helyezték vadkinézésű és ma befagyott folyó part a zuzmarás és halor nem igen mutatkoz másztak ki odvaikb soányra fagyott ár janak az elhagyott éhezve. Ha a mi ka rögtön kenyeret ké kevés sikerrel. Ebbé lehetősén fogytán v nek.

Emlékszem, ma Serreth széles hát hőmpolygötetett alá mi is, a magunk és hogy meg ne fagyju Hare alig volt. Hete ségbe roskadva né ellenséggel. Napokon át alig röppent keresztl egy-egy pus kagolyó a megfagyott folyón, — az is valami véletlen vagy elhibá zott lövés, özne vagy farkasnak lehetett szánva! Az idő nem va la alkalmas a komo lyabb össze- tüzésre. Ugy tu dom Pjenyá ki faluban ves ztegel- tem ebben az időben a s z á z a d o m - mal. Csak ha d n a g y voltam mé- gis én vol- tam a szá- zadparancs- nok, az ei-

TŐ ALI BÉG

A "Vasárnap" számára írta:

Szekula Jenő

MÉG a háboru elején ismerkedtem össze a nemes béggel. Magas és szálas fekete férfi vala, sötét színű körszakállt viselt, melyet néha rövidre vagdosott méla gondal, csak az állán szakadozott széjjel kusza szálabban a szakálla — különös és vad kifejezést adva, egyébként sápadt, szomorú arcának, — némely ragadozó madarakra emlékeztetett a tekintete, meg olyan is volt sokszor, mint az elvadult, kóbor és öklelésre készülő bölényé. De egyszerű tábori zubbonyban járt, mint akármelyik közlegénye s csak a szakálláról meg a föllépéséről lehetett fölismerni, hogy ő a vezér. Magasrangu tiszt volt, őrnagy volt a török hadseregben. Gyűlölte az oroszokat valami babonás ellenszenv, meg talán családi hagyományból fogva, — valamelyik őst a moszkovíták karóba huzatták, — amit ő sohasem tudott elfelejteni vagy megbocsátani. Pedig ez nagyon régen történt — Katalin cárnő korában, vagy még előbb. Rettenetes Iván uralma idejében. Talán emiatt is hozták csapatostul a galíciai harezre, mert itt kedvére kidühöngözte magát ősi ellenségei ellen, — annyit öldöszett le a soráiból, amennyit csak tudott, nemes és elvakult haragjában. Zászlóaljparancsnok volt és közvetlen a tőszomszédságukban helyezték el a csapatait. Sötét, vadkinézésű és marcona társaság volt. A befagyott folyó partján ásták be magukat a zuzmarás és halotti erdőszélen. Nappal nem igen mutatkoztak, csak éjszakánként másztak ki odvaikból, hogy kísérteties és soányra fagyott árnyak módjára bolyonganak az elhagyott erdőben. Ki voltak éhezve. Ha a mi katonáinkkal találkoztak, rögtön kenyeret kértek — többnyire csak kevés sikerrel. Ebben az időben mi is meglehetősen fogytán voltunk az élelmiszereknek.

Emlékszem, nagy hidegek jártak, a Serreth széles háta óriási jégtömböket hömpölyögtetett alá, — a föld alatt éltünk mi is, a magunk ásta rókalyukakban, — hogy meg ne fagyjunk a rettenetes időben. Hare alig volt. Heteken át dermedt télenségre roskadva néztünk farkasszemet az ellenséggel. Napokon át alig röpött keresztül egy-egy puszkagolyó a megfagyott folyón, — az is valami véletlen vagy elhibázott lövés, özneke vagy farkasnak lehetett szánva! Az idő nem vala alkalmas a komolyabb összehúzásra.

Ugy tudom Pjenyáki faluban vesztegettem ebben az időben a századommal. Csak hadnagy voltam mégis én voltam a századparancsnok, az elő-

deim vagy hareban es tek el, vagy beteget jelentettek, elu táztak a fagy és a kétségbeesés halotti birodalmából melegebb, boldogabb világ tájak felé. Egy nap sugaras téli dél előttön a tisztek társaságában egy paraszti kuriaszallós udvarán a tábori konyhák melegénél sütkéreztünk, mikor jött a parancsnokunk Sámbockréthy őrnagy és elrendelte, hogy nagy ebédet főzzünk, mert előkelő vendégünk érkezik. Nem kisebb ur, mint Ali bég fogja tiszteletét tenni az asztalunknál.

Addig még sohasem láttuk Zord, magának élő és magarva katonának tartottuk, aki nem kíván ismerkedni vagy barátkozni a szövetséges tisztekkel. De az ebédidőben pontosan megjelent. Katonás magatartása, vonzó és férfias egyénisége kellemes benyomást keltett. De az arca szomorú volt és sápadt. Az egész ebéd alatt hangtalanul ült a helyén. Nem beszélt egy szót sem. Mintha valami rettenetes, széttéphetetlen szomorúság borulna lelkére. Mi sem beszéltünk. Mintha mogorva hangulata miránk is átragadt volna. Csak a kések, villák és a tányérok egyhangú csörömpölése hangzott. Kiszérteties csend borult az ebédlőteremre, ahol máskor annyira hangosak voltak a tisztek. Akár halotti torban ültünk volna.

De ebéd után hirtelen felállott a bimbasi.

(Bimbasinak hívják az őrnagyot törökül). Rövid beszédet tartott. Kifogástalan franciasággal. Megköszönte szives vendéglátásunkat. Biztosított bennünket, hogy ilyen jól már régen nem mulatott. S ilyen kedélyes társalgásban is már régen volt része. (No hát nem lehetnek magas igényei a jámbor urnak. Mi ugyan nagyon erőltettük meg magunkat a szórakoztatásával.)

Azóta csak kétszer láttam. Egyszer magányosan eserkésztem az ősi erdőn, — mikor egy fatönkön ülve megpillantottam a török őrnagyot. Kezében könyv. Hangoosan üdvözöltem. Megismert. Nyájasan vizionozta a köszöntésemet. Még mosolygott is. Talán akkor mosolygott először életében.

— Tudja-e mit olvasok?

— Nem én.

Megmutatta. Meg voltam lepődve. A könyv címe: **Commentarii G. Julii Caesaris**.

— Hogyan? Ön eredetiben olvassa Caesar galliai hadjáratát? — kértem tőle.

— Ó... én nagyon szeretem. Én Ceasart tartom a világ legnagyobb hadvezérének. Csak kár, hogy nem mindenütt értem meg pontosan a latin szöveget.

Majd elmondotta, hogy a törökök legnagyobb szultánjának II-ik Szulimánnak is Caesar volt az eszményképe és estenként a sátrában arab fordításban olvastatta föl magának a nagy római hadvezér emlékiratait.

— Ugyanaz a Szulimán — magyarázta — aki minden ellenségét legyőzte. Még Önöket is tönkreverte Mohácsnál.

— De szörnyet is halt Sziget falai alatt! — tettem hozzá balga kérkedéssel. Mert a Zrinyi Miklós nehéz falat volt a számára is.

Nem tetszett neki a válasz. Észrevettem. Nemzeti hiúságában volt megsértve Sietve el is bucsuzott.

A katonái sokat éheztek. Mint az éhes farkasok lopózkodtak elő az erdő mögött ásott árkaikból. Néha a konyhánkig is elmerészkedtek s húst meg kenyeret követeltek. Olykor még fenyegetődtek is. Izmos és erőteljes fickók voltak többnyire, — de le voltak soványodva csontig és bőrig. A napfényes Ázsiából jöttek s a hideg éghajlat is ártott nekik. Egyszer éjszaka valóságos ostromot intéztek a raktáraink ellen. Megdézsmáltak a konzerveinket.

Panaszra mentem a bimbasizhoz.

— Miért nem ad enni az embereinek?

— Mit tegyek! Ha nem kapok! Ha itt hagynak megveszni a hidegben!

Főlpattant. Dühös fenevad módjára járkált föl s alá a fedezékben.

— Magam is sokat nélkülözök! — morogta kedvetlenül.

Elmondtam, hogy a katonái a mi táborunkba járnak át kenyeret koldulni. Bár mi is nagyon szűkösön vagyunk. S a mult-

kor erőszakosan megdézsmálták a konyhánkat.

— Hát lövesse agyon őket! — ha még egyszer odamerészkednek, — felelte ridegen.

Elhülve néztem rá. Hiszen ez egy fenevad. Az emberélet nála annyit sem számít, mint egy légynek vagy egy kőbor kutyának az élete. Ennek a töröknek köből van a szive!

A véletlen úgy akarta, hogy ugyanazon a napon sebesültem meg, mint Ali bég. Már tavasz volt. Bródiban még egymás mellett fekvőtünk a szalmazsákon, a kozákok lovardájában, amely akkor tábori kórházzá volt már átalakítva. Később elszállítottak bennünket. Én egy pesti kórházba kerültem. Nem tudom hova vitték a bimbait. Sokáig nem is találkoztam vele.

A háborus véletlen újra összehozott vele Belgrádban. Akkor már segéd-szolgálatos tiszt voltam és szerkesztettem a vesérkar hivatalos magyar hetilapját, a "Belgrádi Híreket". Hő nyári estén a Moszkva kávéházban ültem, szopogatva a jégbehűtött jerzsabinkát, a hazulról küldött estilapok olvasásába elmerültem. Hirtelen egy nyájas és ismerős hang ütötte meg a fülemet.

— Hahó! Az én régi kedves bajtársam! Fölpillantottam. Ali bég állott előttem. Még sápadtabb és soványabb volt, mint máskor. S olajos fényű szakállába is mintha már világos ezüstszálak vegyültek volna. A kórház ugylátszik erősen megviselte. Én is nagyon megörvendeztem neki.

— Parancsoljon helyet foglalni őrnagy ur!

Pohár itallal is megkináltam. Csak a fejével bólongatott melém.

— Köszönöm! Nem iszom szeszt! Csak ha beteg vagyok!

— De hiszem ön annyira sápadt, — nyilván rosszul is érzi magát bimbasi ur! No, kóstolja meg!

Hatott az érvelés. Hirtelen mozdulattal kihörpintette a poharat. Izlett neki. Még a nyelvével is csettintett hozzá.

— Nem rossz! Kár, hogy a próféta annyira tiltja.

Hirtelen közlékeny lett. Elmondotta, hogy csak egy napig szándékozik időzni Belgrádban. Holnap délben elutazik a palesztinai haretérre.

— Van-e szállása?

— Még nincs.

— Háljon nálam. Legyen a vendégem.

Elfogadta a meghívást. De még korán van, mondotta. Igyunk előbb még egy-két pohárral. Ebből... a minnek is hívják?

— Jerzsabinka!

Most már gyors egymásutánban öblö-

gette ki a poharakat. A szeme mámoros fényben csillogott. Ajka kipirult. Hirtelen felkiáltott:

— Nézze! Milyen gyönyörű nő! Szavamra! Ennél szebb állatot Allah még eddig nem teremtett.

Nem tudtam ki költötte fel ennyire a nemes bég magas érdeklődését. A bimbasi szeme tágrameredt a megilletődéstől.

— Nézze! Ott ül a kasszában!

Hát a kávéházi felirónő volt. A kis Ivette. Szőke és vékony dongáju nőszemély, arca erősen festve s már nem is egészen fiatal, — valahol a husz és negyven között. De így az esti villanylámpák világában még elég jól mutatott. Ő is észrevehette a vitéz bég érdeklődését, mert nyájasan rámosolygott a hare fiára. Ez oda volt a boldogságtól.

— Massallah! Eddig még sohasem voltam szerelmes! De most imé beleestem a szerelem rózsás vermébe.

Kihörpintette italát.

— Veszedelmes dolog! S tulajdonképpen ostobaság töletem, hogy kendőzetlenül mutogatjátok a nőket.

S mikor egy virágáros nő lépett a kávéházba, a bég magához intette s egy egész kosár rózsát küldött a kasszatündernek.

Ujabb és még magasabb hőfoku mosoly volt a köszönet a virágküldeményért.

Hazavezettem a bimbait. Az ital a fejébe szállott. Csak támolyogva botorkált a göröngyös uton.

Belgrádban meglehetősen regényes vidéken laktam, egy magányos villában. Odon és rozoga épület, egy régi temető kellős kö-

zépén feküdt. Valamikor a temetőcsész lakása volt. A villának nem volt egyetlen ép ajtaja vagy ablaka sem, — télen hideg, nyáron pedig annál szellősebb épület. Ide veztettem a bimbait, hogy aludja ki a mámorát.

— Mikor óhajt kelni?

— Ó... korán... nagyon korán.

Lefeküdtem. A bégnek pedig a szomszédos szobában vettem ágyat. Toso nevű szerb inasom szolgálta ki. De a bég nem tudott aludni. Csakhamar gyertyát gyújtott, fölkel, bebotoorkált a szobámba. Bocsanatot kért, hogy egy kissé beszélgethesen velem.

— Egy vallomással tartozom Önnek fiatal vitézem.

— Parancsoljon velem bejzade!

— Éh szerelmes vagyok... nyöszörögte, — nagyon szerelmes.

— Ugyan!

— Meg fogok nőszülni. Családot alapítok. Mikor még fiatal főhadnagy voltam magam is... arról álmodoztam, hogy feleségül veszem a szultán legfiatalabb leányát. De azóta megvénültem, mit gondol... már negyven éves vagyok... életem javát a csatatereken töltöttem. De most más nő óhajtok életem párjává. Mit gondol, ki az a hölgy?

— Sejtelmem sincs.

— Ivettet fogom feleségül venni, a kávéházi felirónőt! — kiáltott föl diadalmasan.

Megütközve néztem a bimbásra. Látam, hogy az ital beszél belőle.

— Meggondolta a dolgot őrnagy ur?

— Ó... nagyon!

— Mégis! Okosabb volna talán aludni egyet rája.

Igaza van. Aludjunk előbb rája.

Elszenderedtem. A bég azonban nem tudott elaludni. Nyugtalanul forgolódott a fekhelyén. Fölkelt. Felöltözködött. — Oldalfegyverét is fölsatolta. Gyertyával a kezében... teljes hadidiszben megjelent a szobámban.

— Ne haragudjon ifju vitézem, dadogta... de nem jön álom a szememre. Itt olyan nagy a hőség. Sétálni fogok odakünn a kertben. Nemsokára visszajövök.

Nem tért azonban sohasem vissza. Később tudtam csak meg. A bég visszament a kávéházba, a hol hajnali négy óráig, szakadatlanul ivott. Azután elszánt gesztussal lépett a kassza elé s egy jól kiészelt egyszerű és bővített mondatban, megkérte az imádott nő kezét.

Ivette gyult ábrázattal rebegte el a boldogító igent. Reggelre együtt utaztak el Belgrádból s amint hirlik, Köprülben egy török pap, egymáshoz is adták őket.

Talán még most is boldogan élnek, ha meg nem haltak!

A KÁBI SZEREKN TERJEDE

NAGY esodálkozást kelt denfél, hogy a kábítószer elvezete az amerikai...
— Hogy lehetséges...
— hiszen az...
— dolgos, praktikus nép...
— hogy az élvezetekbe elm...

egészesen felfogás undor...
— el az ilyen praktikák...
— Ez az okoskodás csak...
— helytálló.

A valóság az, hogy az...
— amerikai jóval többet...
— mint az átlagos európai...
— paiaik, akik Amerikába...
— legeslegelőször azt...
— hogy itt sokkal intenzívebb...
— ka. Nemcsak többet dolgoz...
— emberek, hanem erősebben...
— megfeszített munka term...
— legelőször az idegrendszert...
— teli a hatását. Akiak...
— nines feltűnően erős...
— az eszükmar feljajdul:

— Rettenetes. Most már...
— rok úgy dolgozni, mint...
— előtt, vagy tíz évvel...
— Ez a "nem bírok" id...
— nyilvánvalóbbá válik. Igen...
— dolgozni kell, az ember...
— erre van beállítva, így...
— nül szuggerezzük...
— hogy valamivel helyre...
— ni az idegrendszert.

De mivel?
— Az egyetlen igazi és hely...
— szer erre a célra a plim...
— ám, de ezt a gyógymódot...
—

vesen engedhetik meg maguk...
— így lassan-lassan a kábít...
— terelődik a gondolat.
— Ettől az ismeréstől is...
— hallja, hogy az ópiumnak...
— kokainnak esodálkozást...
— Ez igaz is. Az ópiumnak...
— káinnak valóban esodálkoz...
— van az idegrendszerre —...
— Az elpetyhült test a...
— felvillanyozódik és rugany...
— jik.

— Nini — állapítja meg...
— csakugyan nagyameri...
— kokain vagy ópium. Alig...
— be belőle néhány adagot...
— jobban érzem magam, job...
— a munka, gyorsabban...
— dolkodni, életemben...
— taim, deresebb vagyok és...
— mal nézek a jövőre.
— Szóval-szóra így szokt...
— kezdetben.

Később azonban elmarad...
— a tünetek. Eppen ellenke...
— szervezet a kábítószer...
— alatt apránként összeoml...
— görnyed és elveszti...
— ponságát. Az így csak...
— ködik, a szemek elhomály...
— gondolatok gömsulllyal...
— a fejben.
— Persze, a boldogtalan...
— hogy keveset vett be, az...
— vissza a régi állapotba. M...
— gyobb szenvedéssel vet...
— gát a kábítószerre, amin...
— természeteszerű következmény...
— a pusztulás még gyorsabb...
— van.

Néhány hónap alatt, vag...
— alatt a legjobb fizikum...
— végeznék ezek a szer...
— legelőbb nem akarják...
— A borzalmas példák nem...
— az emberek tovább hódoln...
— nak. Már elemi iskolák...
— között is találni olyan...
— kábítószerrel élnek. A...
— tükben tiltják el a szer...
— t, lelketlen csempészek...
— kinálják a mérget.

MEGJELENT ÉS KAPHATÓ A
BIZONFFY-SZÓTÁR

AZ AMERIKAI MAGYÁRSÁG LEGNÉPSZERÜBB SZÓTÁRA — ÁRA \$3.50

MEGREDELHETŐ
ÉS KAPHATÓ A

SZABADSÁGNÁL

700 HURON ROAD
CLEVELAND, OHIO.

A TUDOMÁNY VILAGÁBÓL

A KÁBITÓ SZEREKNEK TERJEDÉSE

NAGY csodálkozást keltett mindenfelé, hogy a kábítószerek elvezete az amerikai Egyesült Államokban van leginkább elterjedve. Hogy lehetséges ez — kérdezték — hiszen az amerikai nép dolgos, praktikus nép, nincs ideje, hogy az élvezetekbe elmélyüljön.

egészséges felfogása undorral fordul el az ilyen praktikáktól. Ez az okoskodás csak látszólag helytálló.

A valóság az, hogy az átlagos amerikai jóval többet dolgozik, mint az átlagos európai. Az európaiak, akik Amerikába vetődnek, legelőször azt veszik észre, hogy itt sokkal intenzívebb a munka. Nemcsak többet dolgoznak az emberek, hanem erősebben is. Ez a megfeszített munka természetesen legelőször az idegrendszerrel érezteti a hatását. Akinek véletlenül nincs feltűnően erős drótidegzete, az csakhamar feljajdul:

— Rettenetes. Most már nem bírok úgy dolgozni, mint öt évvel ezelőtt, vagy tíz évvel ezelőtt.

Ez a "nem bírok" idővel mind nyilvánvalóbbá válik. Igen ám, de dolgozni kell, az ember életrendje erre van beállítva, így önkénytelenül szuggereződik az a gondolat, hogy valamivel helyre kellene hozni az idegrendszert.

De mivel? — Az egyetlen igazi és helyes gyógyszer erre a célra a pihe. Igen ám, de ezt a gyógyszert vajmi ke-

vesen engedhetik meg maguknak és így lassan-lassan a kábítószerekre terelődik a gondolat.

Ettől az ismeréstől is, attól is hallja, hogy az ópiumnak vagy a kokainnak csodálatos hatása van. Ez igaz is. Az ópiumnak és a kokainnak valóban csodálatos hatása van az idegrendszerre — kórosan. Az elpityhült test e hatás alatt felvilványozódik és ruganyosá válik.

— Nini — állapítja meg a beteg — csakugyan nagyserű dolog ez a kokain vagy ópium. Alig vettem be belőle néhány adagot s máris jobban érzem magam, jobban megy a munka, gyorsabban tudok gondolkodni, élénkibbnek a gondolataim, derűsebb vagyok és bizalommal nézek a jövőmre.

Szóval-szóra így szokott lenni — kezdetben.

Később azonban elmaradnak ezek a tünetek. Eppen ellenkezőleg, a szervezet a kábítószerek hatására apránként összeomlik, meggyűnyed és elveszíti ellentálló képességét. Az így csak nehezen működik, a szemek elhomályosulnak, a gondolatok ólommal sűrűsödnek a fejben.

Perze, a holdogtalan azt hiszi, hogy keveset vett be, azért esett vissza a régi állapotba. Még nagyobb szenvedéssel veti rá magát a kábítószerekre, aminek az a természetes következménye, hogy a pusztulás még gyorsabb tempót vesz.

Néhány hónap alatt, vagy néhány év alatt a legjobb fizikummal is végzőnek ezek a szerek. Sajnos, a legtöbbben nem akarják ezt átlatni. A borzalmas példák nem hatnak s az emberek tovább hódolnak a bűnnek. Már elemi iskolás gyermekek között is találni olyanokat, akik kábítószerekkel élnek. A hatóságok általában tiltják el a szerek árusítását, lelketlen csempészek uton-utján kínálgatják a mérget.

A GYERMEK ORRA ÉS AZ IDEGESSÉG

ANYAK gyakran észreveszik, hogy négy-öt éves korba lépő gyermekeik ugyancsak máról-holnapra egészen megváltoznak. Az eddigi engedelmis gyermek rakoncátlaná válik s "nem lehet vele bírni."

Természetesen, a rossz gyermeket alaposan megfenyítik s csak amikor a többszöri verés nem használ, jönnek rá arra a gondolatra, hát ha valamilyen baja van a kicsinek. Elmennek az orvoshoz. A doktor bácsi megvizsgálja a kis páciensét és kimondja a szentenciát:

— A gyerek ideges... Tehát levegőváltásra van szüksége, nem szabad ingerelni, próbáld csinyjeit el kell nézni s egyáltalán egy kell vele bántani, mint beteggel szokás. A kezelés ellenére azonban a gyermek nem gyógyul. Továbbra is ide-

ges és sok gondot okoz a szülőknek.

Végül valaki a családban fölveti ezt a gondolatot:

— Nincs ennek a gyermeknek valami baja az orrával?

— Ugyan kérem, — fakadnak ki a szülők — nincs az ő orrának semmi baja. Igaz, hogy kicsit szussog, éjjel apított szájával alszik, de hát az semmi.

Aláírny gyerekek van, aki így szussog és ugyanígy nyitott szájával alszik.

— De mégis, hát ha ez a szussogás valamilyen összefüggésben van az idegességgel?

— Óh, az lehetetlenség, mi köze van az orrnak az idegességhez?

Mint hogy azonban a gyermek állapota csak nem javul, végre

másik orvoshoz mennek, aki alaposan érti a dolgot, és aztán valószínűleg rövidesen meg is állapítja a bajt:

— Az orrüregem keresztül nem közeledhetik szabadon a levegő. Ezt a szabad közeledést helyre kell állítani. Ha ez megvan, jótételek, hogy a gyerek nem lesz ideges.

Néha csak műtét után lehet ezt a szabad közeledést megteremtetni. De ha egyszer megvan, akkor a gyermek idegessége, éjjeli nyugtalanul alvása, gyakori főfájása, nehéz lélegzése, egyáltalán minden rendellenessége mintegy varázsszóval megszűnik.

Ha tehát bármiféle bajt, rendellenességet tapasztalunk gyermekünkben, ne várjunk addig, míg az teljesen erőt vesz a szervezetben és azt fejldésében erősen hátráltatja, hanem mindjárt vigyázkodjunk hozzáértő orvoshoz.

A NŐ ÉS A FÉRFI

SOKSZOR lehet asszonyok ajkáról azt a panaszt hallani, hogy fáradtak. Bármelyik osztályhoz is tartozzanak, estefelé már alig bírnak a lábukon állani.

— Borzasztó — tör ki ajkalk közül a szenvedés hangja — nem tudom, mi van velem, mintha hővel megdögönygötök volna az egész testemet, nagyon fáradt vagyok. Mind előbb az ágyba szeretnék jutni!

Ez a fáradtság látszólag nincsen megokolva. Hiszen még azok is panaszkodnak miatta, a kik voltaképpen nem dolgoznak oly sokat. Néorvosok, akik az asszonyok életrendjével sokat foglalkoztak, rájöttek, hogy ennek a feltűnő fáradtságnak e-gyész különös oka van.

— Nem valamilyen szörvi baj ez — mondotta a legutóbbi bécsi orvoskongresszuson egy gráci professor, — hanem azt lehetne mondani, hogy a nő teste nem úgy van felépítve, mint a férfié.

Sokkal gyengébb, bizonyultabb és nagyobb kíméletet igényel. A női test egyazonul nem bírja el azt, hogy egész nap i-számbe vagyék. Míg a férfi játsza gyűri le az egy nap fáradalmait, addig a nő léptelen erre. Neki napközben pihenésre van szüksége. Ennek a pihenésnek nem kell elhúzódnia. Elég, ha csak félórát tart, vagy akár egy óráig, de ez azután a nő leg-szorosabb értelemben pihenés legyen. Feküdjön le a pam-lagra, vagy akár az ágyra is, nyugtá-kodjék ki, s ne fog-lalkozzék semmivel, ne olvasson semmit, még csak ne is gondoljon semmire. Lelke és teste egy-aránt pihenjen. Ha így abszo-lut nyugalomban negyedórát,

van felépítve, mint a férfié. Sokkal gyengébb, bizonyultabb és nagyobb kíméletet igényel. A női test egyazonul nem bírja el azt, hogy egész nap i-számbe vagyék. Míg a férfi játsza gyűri le az egy nap fáradalmait, addig a nő léptelen erre. Neki napközben pihenésre van szüksége. Ennek a pihenésnek nem kell elhúzódnia. Elég, ha csak félórát tart, vagy akár egy óráig, de ez azután a nő leg-szorosabb értelemben pihenés legyen. Feküdjön le a pam-lagra, vagy akár az ágyra is, nyugtá-kodjék ki, s ne fog-lalkozzék semmivel, ne olvasson semmit, még csak ne is gondoljon semmire. Lelke és teste egy-aránt pihenjen. Ha így abszo-lut nyugalomban negyedórát,

vagy félórát eltölt, akkor nyom-ban felfrisul és a nap hátrale-vő részét friss állapotban tudja lemozdítani.

A gráci professor elmondot-ta még, hogy ő ezt a kurát szá-mos nőnek ajánlotta és mind-aannyian eredményesen használ-ták. Az ilyen pihenő nők este nem roskadnak össze, s még mindig eléggé ruganyosak. Ez a frissesség még másnapra is át-viddik. Másnap reggel sokkal üdöbben kelnek föl, mintha az azelőtt valóján pihenés nél-kül, egyfolytában végigrobotol-ták volna.

Nagyban hozzá-járul az ilyen nap-pali pihenő a nő idegének lecsillap-ításához. Az egy-folytában dolgozó asszony ingerlékeny, lobbanékony és ön-tudatlanul kinezza övét.

A pihenő nő ide-gei azonban kím-álnak, derűs s a maga jókedélyét szétáugározza az egész házában.

ÖRÖM

ha az óriási hírt hallanak ame-rikai rokonaitól, de

KETSZERES ÖRÖM ha az amerikai rokonok pénz-szolgáltatást is küldenek.

AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.

KÖZJEGYZŐI ÜGYER pontos és lelkiismeretes elintézése.

HAJÓJEGYEK a legjobb vona-lakra eredeti áron.

FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök. Fűzőlet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában. Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 53rd Street, NEW YORK.

Megjelent és kapható

Bisonffy-Szótár

az amerikai magyarság leg-népszerűbb szótára.

ARA \$3.50

Megrendelhető a SZABADSÁGNÁL

200 HURON RD., CLEVELAND, O.

TALÁLMÁNYOK PATENTIROZÁSÁÉRT s mindennemű szabadalmi ügyben forduljon hozzám bizalommal. Kérjen INGYENES képes könyvet. Ha van találmánya, küldje hozzám annak magyarázatát, vagy kis mintáját díjtalan felvilágosításért.

POLACHEK ZOLTAN 620 Fifth Avenue, New York. INGYEN KÖNYV.

LEGUJABB!

Magyar Asszonyok Figyelmébe!

Ha érdeklődik hazai és ame-rikai kézimunkák iránt, úgy kérje nagy díjmentes árjegyzékemet. Bárkinek szívesen küldöm.

LOUIS KOHN, Kézimunka, Stempelő Gyár és Női Divat Áruháza

811 So. Main St., Akron, O.

Californiai Sultana Mazsola Szőlő

25 fontos ládában, el-szörendű \$3.50

25 fontos ládában, má-sodrendű \$3.00

A pénz előleges beküldése mellett bárkinek szállítunk.

Papp Grocery Co. 786 WASHINGTON STREET AKRON, OHIO. Telefon Bell: Portage 2982.

AZ EGYKE RENDSZER BÜNEI

AZ egykerendszer el-lenségeinek érvel között helyet foglal többek között az is, amely azt bizonyítja, hogy első gyermekek csak a legutóbbi eset-ben szoktak tehetsé-gesek lenni.

Ez a feltevés igaz-nak is látszik.

Legutóbb egy sta-tisztikus 74 híres fér-fit és asszonyt irt-gesze a mindgyerekről kimutatta, vajjon elsőszülött-e vagy sem? A betevenség hirtelen közül csak tízen voltak első szülöttek. A többiek második, harmadik, negyedik stb. gyermekként jöttek a világra.

Cooper például a tizenegyedik gyermeke volt a szüleinek, Balzac a harmadik, Napoleon a nyolcadik, Franklin Benjamin éppenséggel a tizenhetedik, Rembrandt a hatodik, Wagner a hetedik, Mozart és Schu-mann az ötödik, Schubert pedig a tizennegyedik.

De nemcsak tehetség és kiváló-ság dolgában állanak az elsőszülöt-tek a többiek mögött, hanem fizikai testükre nézve is. Az elsők rendszerint erősebbek, sápadtak és idegesek. A később jövők szer-venete erősebb és ellenállóbb.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

— Az a körülmény, hogy betev-negy híres ember közül csak tíz volt elsőszülött, még nem döntő bizonyíték a többiek fölében. Számba kell venni, hogy az elsőszülöttekkel szemben a többiek állnak. Vagyis a második, harmadik, negyedik stb. szülöttek jóval többet vannak, mint az elsőszülöttek s így természetesen e-n a nagyobb számból mindig több tehetség kerül, mint a kisebb szá-m elsőszülötthöz.

JANE COWL

az amerikai színpadnak egyik igazi büszkesége Jane Cowl, akinek nevét Océántól Océánig ismeri a színházlátogató közönség. A nagyszerű művész nő életének legnagyobb sikerét aratja most Shakespeare örökéletű drámájában, a "Romeo és Julia"-ban. Az amerikai színésznő alakítását Európa legszigorubb nyelvű kritikusa is megszemlélték és az elragadtatás legőszintébb hangján nyilatkoztak róla.